

Атама сүйлөм

Токтосунова Гүлайым Сыдыковна

Бир тутумдуу сүйлөм

Баяндооч аркылуу
уюшулган сүйлөм

Ээ аркылуу
уюшулган сүйлөм

Жалпы
жактуу
сүйлөм

Белгилүү
жактуу
сүйлөм

Белгисиз
жактуу
сүйлөм

Атама сүйлөм

Жаксыз
сүйлөм

Тема: Атама сүйлөм

Кубулуштардын, окуянын, мезгилдин, орун-мейкиндиктин аттарын жалпы атоо иретинде айтылган сөздөр – **атама сүйлөм** деп аталат.

Атама сүйлөм

Атооч
сөздөр

Атооч
жөндемө-
сүндөгү
сөздөр

Зат
атоочтор

Бардык эле атооч сөздөр атама сүйлөмдү уюштура бербейт

Табияттагы түрдүү кубулуштардын, окуялардын, өнүгүү-өсүү процесстеринин, турмуштук элестүү көрүнүштөрдүн аттары жана орундук, мейкиндик, мезгилдик маанидеги сөздөр гана уюштурат

Дема алыш күнү. Убакыт кеч. Жамийла менен Айша мектептен чыгып, колтукташып сүйлөшүп, шаар багына келишти.

окуя

Түн. Ай жарык, бак жактан музыканын үнү угулат.

мезгил

Атама сүйлөмдөр

Жайылма

Жалаң

Салкын төр. Суусу жашыл болуп көрүнгөн өңүттө кызыл балыктар жалт-жулт этип секирип, кайра шырп-шырп деп түшүп ойнойт.

Өрт! Суу чачкыла!
Кийиз менен баскыла!

Зат, окуя, кубулуштарды атоо иретинде айтылышы.

Капчыгай. Эки өйүзүндө тең карагай, четин, арча калың өсөт.

Согуш. Согуш дегениң – кан төгүү, жакырчылык, кайгы-муң.

Жамгыр. Жамгыр төгөт көнөктөгөн басылбай,
Көптөн бери күндүн көзү ачылбай.

Мезгилдик, орундук маанини билдириши

Түптүз талаа. Канча караган менен уч-кыйырына көз жетпейт.

Түн. Айлана тыптынч. Жадагалса айылда үргөн
иттердин да дабышы угулбайт

Заттын сындык, кыймылдык белгилерин
атоо иретинде колдонулушу.

Кой куйруктуу, найча бойлуу, музоо баштуу.

Жыл мезгилин ылгабас, кыштыр – жайдыр кургабас.

Табышты, элести атоо

Тарс! Тарс! Туш тарапка качкан кишилерди чилдей кууп атып, жеткенин кылычка алып, сая түшкөн бир рота атчан солдат эми төбөсү көрүнгөн бир да адам таппай, аттары кара тер...

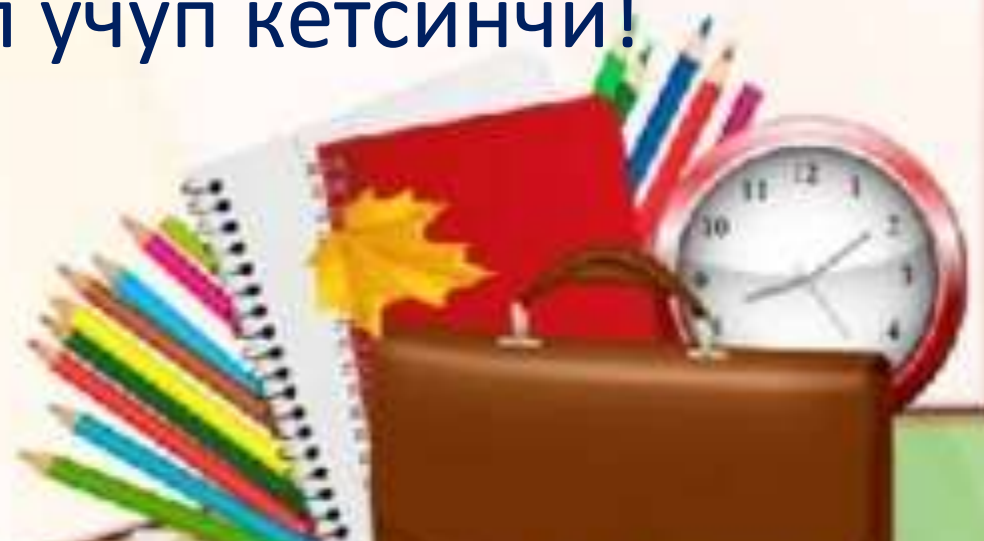
Жылт-жулт, жылт – жулт. Бирде үлпүлдөп, бирде даана көрүнүп, тээ алыскы майда адырда жалгыз от күйөт...

Эмоциялык көркөмдүктө айтылуу менен
психикалык абалды билдирүүдө:

Өлүм! Өлүм алдастады. Келме кезек! Өлүм!

Ө-өрт! Сыйкыры болсо куш болуп учуп кетсинчи!

Бир тутумдуу сүйлөмдөрдүн башка түрлөрү сыяктуу эле атама сүйлөмдөр да татаал сүйлөмдөрдүн түзүлүшүндө кездешет.

Поэзияда, табышмактын материалдарында жалаң атама сүйлөмдөрдөн уюшулган татаал сүйлөмдөр бар.

Мисалы, Белен-белен – белен ат, бели жоон күрөң ат, аштан – тойдон калбаган, арам өлгөн күрөң ат.

Үй тапшырма

Чыгармалардан атама сүйлөм катышкан
2-3 абзацтарды таап жазгыла.

Информатика

«Шарттуу операторлор»

7- «Б» класс

Мугалим :

Дөөлөтбаева Н.Ө.

- **Сабактын максаттары:**

1. If жана else шарттуу операторлору жана салыштыруу операторлору менен иштөөнү үйрөнүшөт. Операторлордун жана белгилердин аткара турган иштеринин айырмасын түшүнөт.

2. Python программалоо тилинде иштөө көндүмдөрүн калыптандырышат. Окуучулар ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт.

3. Окуучулар топто жана жупта кызматташтыкта иштешет. Бири-бирине жардам беришет.

- Туура отуруу маданиятына жана тыкан болууга тарбияланышат.

• Баалоо критерийлери:

- Суроолорго жооп берүүсү-1 упай
- Жаны маалыматка ээ болуусу – 1 упай
- Коопсуздук эрежелерин жана гигиеналык талаптарды билүүсү – 1 упай
- Топто жана жупта активдүүлүгү – 1 упай
- Алтын эрежени сактоосу – 1 упай

Сабактын жүрүшү:

Акыл чабуулу: тесттик суролор

Логика дегенде эмнени түшүнөсүнөр?

- Ой жүгүртүүнү.
- Суроого жооп берүүнү.
- Табышмактардын жообун табууну...

Мисалы ушул дубал тууралуу силерден маалымат алуу керек болсун. Мен силерге суроо берем. Силер болсо **ООБА** же **ЖОК** деп жооп бересинер. Мен ошол сыяктуу дубал тууралуу маалымат аламын.

- Дубалдын түсү көкпү?
 - Жок.
 - Акпы?
 - Ооба.
 - Краска кылынганбы?
 - Жок.
 - Акталганбы?
 - Ооба.
 - Ушул жылыбы?
 - Ооба.
 - Мына көрдүнөрбү., суроолорго ооба, жок деп гана жооп бердинер. Бирок мен керектүү маалыматка ээ болдум. Pythonдо да ошондой ооба жана жокко ажырата турган оператор бар. Ал оператордун мүчөлөрү менен таанышып чыгабыз.
- If, elif, else, and, or, not...

Жаңы билимди калыптандыруу этабы:

Python тилинде тармактануу **if** (эгер) жана **else** (антпесе) шарттуу операторлору менен жазылат.

If операторунун ишин түшүнүү үчүн төмөндөгү мисалга аткаруучу программа түзүп көрөбүз.

Эгерде бир нече шарттарды киргизүү керек болсо, анда кошумча **elif** (**else – if**тин кыскартылганы) блогун колдонуп дагы башка командаларды көрсөтсө болот

Салыштыруу операторлору

Салыштыруу операторлору эки маанини бири-бири менен салыштырып жыйынтыгында True же False деген маанисин берет.

• Шарттуу оператор жөнүндө түшүнүк

IF ШАРТ THEN ОПЕРАТОР1 ELSE ОПЕРАТОР 2;

Шарт – логикалык туюнтма, жыйынтыгы же чындык (**true**), же жалган (**false**).

Шарт аткарылса, башкача айтканда, коюлган шарттын мааниси чындык (**true**) болсо, анда **ОПЕРАТОР1** аткарылат, шарт аткарылбаса **ОПЕРАТОР2** аткарылат

Мисалы:

```
... ..  
a: a:=3;  
b: b:=4;  
If if a>b then write(b) else write(a);  
... ..
```

НЕГИЗГИ МЕНЮГА КАЙТУУ

- Шарттуу оператор паскаль тилинде төмөндөгүдөй түргө ээ:
- **if** шарт **then** оператор1 **else** оператор 2;
- **if** – эгерде
- **then** – анда
- **else** – антпесе
- **if**
- **then else**
- шарт
- оператор 1 оператор 2
- блок-схема түрдө берилиши
- Кызматчы сөздөрдүн кыргызча мааниси

- **if шарт then оператор1 else оператор 2;**
- **Шарт** – логикалык туюнтма, жыйынтыгы же чындык (**true**), же жалган (**false**).
- Шарт аткарылса, башкача айтканда, коюлган шарттын мааниси чындык (**true**)
- болсо, анда **ОПЕРАТОР1** аткарылат, шарт
- аткарылбаса **ОПЕРАТОР2** аткарылат
- Мисалы:
- ...
- ...
- **a:=3;**
- **a:=3;**
- **b:=5;**
- **b:=4;**
- **If a**
- **if ab then write(b) else write(a);**

МИСАЛ: А ЖАНА В САНДАРЫНЫН ЧОҢУН АНЫКТООЧУ ПРОГРАММА ТҮЗ.

```
var
  a,b,max:integer;
begin
  write('a нын маанисин жазыңыз=');
  readln(a);
  write('b нын маанисин жазыңыз=');
  readln(b);
  if a>b then max:=a else max:=b;
  write('максимумум=',max);
end.
```

шарт

оператор1

оператор2

Мисал : а жана в сандарынын чоңун аныктоочу программа түз.

```
var
  a,b,max:integer;
begin
  write('a нын маанисин жазыңыз=');
  readln(a);
  write('b нын маанисин жазыңыз=');
  readln(b);
  if a>b then max:=a else max:=b;
  write('максимумум=',max);
end .
оператор1
шарт
оператор2
```

Шарттуу операторлор

```
if, then, else  
if <шарт> then  
  <оператор1>  
else <оператор2>
```


Бышыктоо

1-тапшырма. Берилген a жана b сандарынын кайсынысы чоң экендигин табуучу программаны түз. Алгач алгоритм түзүп көрөбүз.

1. a жана b га сан киргиз.
2. Эгер $a > b$ болсо анда чоң сан a
3. Анпесе эгер $a < b$ болсо анда чоң сан b
4. Анпесе бул эки сан барабар
5. Бүттү

Анын программасы төмөнкүчө болот.

```
a=int(input("1-санды киргиз: "))
```

```
b=int(input("2-санды киргиз: "))
```

```
if (a>b):
```

```
print ("чоң сан=",a)
```

```
elif (a<b): # elif оператору альтернативдүү шартты билдирет.
```

```
print ("чоң сан=",b)
```

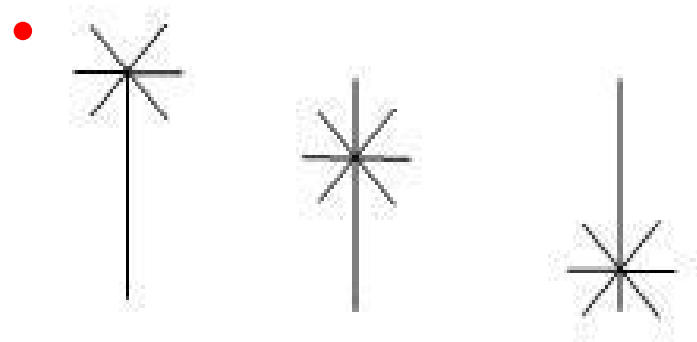
```
else:
```

```
print ("барабар")
```


- **Жыйынтыктоо:**

- Сабактын материалдары боюнча суроолор:

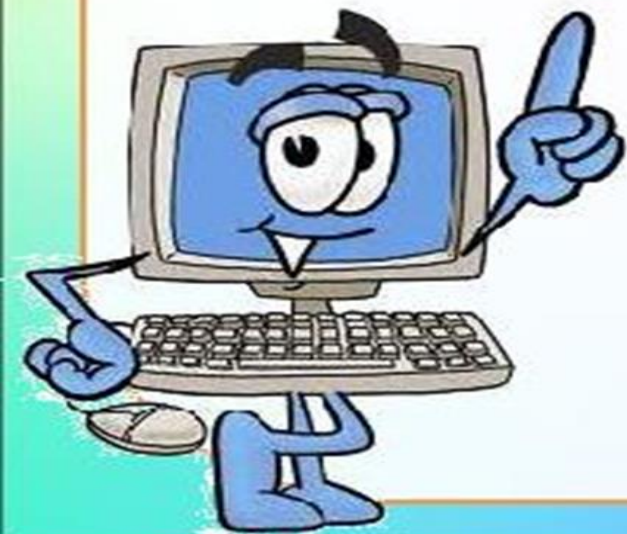
- **Рефлексия.** Өзүңөрдүн маанайыңарды баалагыла. Азыр кандай? Сабакта өзүңөрдүн ишмердүүлүгүңөрдү баалоо үчүн —кол чыракты жандыргыла||.

Үй тапшырма:

a, b, c чыныгы сандары берилген.

Булардын ичинен канчасы оң мааниге ээ экендигин эсептөөчү программа түзгүлө.

< TECHAIM >

Design thinking Camps

Тренердин А.А.А.	Сүйүндүкова Мейизгүл Иманалиевна
Аймагы	<i>Бишкек шаары, Биринчи май району, көчөсү Жибек Жолу 625</i>
Лагердин уюштурулушу	
Өтүү мөөнөтү (2 күн)	<i>17.12.21-18.12.21</i>
Лагердин өтүү дарегин	<i>Бишкек ш. Биринчи май району, №1 жалпы билим берүүчү гимназия-интернаты</i>
Өтүү тили	<i>кыргызча</i>
Катышуучуларды тандоо	<i>Катышуучуларды тандоо социалдык тармактар аркылуу жүргүзүлөт, Google формасында сурамжылоолор түзүлөт. Катышуучулар сурамжылоонун жыйынтыгы боюнча тандалат.</i>
Тандоо критерийлери	Лагерге кабыл алынган критерийлер: Катышуучунун лидерлик сапаттары, оратордук чеберчилиги, коомдук турмушка жигердүү катышуусу, баарлашуу жөндөмдөрү, инсандар менен болгон мамилеси, ишкердик жөндөмдүүлүгү жана аларды өнүктүрүүгө болгон каалоосу боюнча анкетага жана беседанын негизинде тандап алуу.
Партнерлор	Techaim Коомдук Фонду, Проект WeSTEAM

Негизги темалар:

- Социалдык инновациялар
- Командада иштөө
- 4К жөндөмдөрү
- Инсанга багытталган дизайн
- Дизайндык ой жүгүртүүнүн 6 этаптары
- Питчинг - долбоорлордун/продукциялардын/прототиптердин презентациясы

Тренингдин жыйынтыгында окуучулар:

CAMP for teens
<p>Окуучулар билишти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Инновация кандай болушу жана инновацияны кимдер жаратышы мүмкүн; ➤ Командада кантип иштөө керек жана 4К көндүмдөрү; ➤ Дизайн ой жүгүртүү методологиясын колдонуп, аны кантип инновациялоо керек; ➤ Питчинг деген эмне жана өзүбүздүн долбоорунузду кантип ишке ашырсак болот; <p>Окуучулар түшүнүштү:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Эмпатия куралдарын колдонуу менен көйгөйдү кантип аныктаса болоорун; ➤ Прототиптерди кантип иштеп чыгышат жана тесттен өткөрүү керектигин; ➤ Стартапты кантип жана оңой сынап көрүү аркылуу инновацияларды киргизүү жана ишке киргизүү керектигин; <p>Түзүп колдонушту:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Өзүнүн долбоорун/продукциясын/кызматын түзүп, анын макетин көрсөтө алышты;

Өспүрүмдөр үчүн лагердин программасы

Узактыгы: 2 күн

Программа

Убакыт	Темалар:	Окуучунун иш аракети	Тренердин иш аракети	Ыкмалар
2 саат	Дизайн ой жүгүртүү деген эмне? Жалпы маалымат	Инновацияны кантип түзүү керек? Ой жүгүртүүндү кантип өнүктүрүү керек?	Дизайн ойлоо концепциясы Дивергент жана конвергенттик ой жүгүртүү 4К жөндөмдөрү жана команда менен иштөө Капчык жасайбыз долбоору	Мээ чабуулу Суроо-жооп Презентация Көнүгүүлөр менен иштөө Оюн
2 саат	Дизайн ой жүгүртүүнүн 6 этаптары Эмпатия/ Көйгөйдү аныктоо/ Фокусировка	Социалдык инновациялар жана стартаптар Дизайн ой жүгүртүүнүн 6 этаптары Колдонуучулардын кайгысын жана баалуулуктарын кантип аныктоого болот. Маселени кантип	6 этап дизайн Көйгөйлөрдү тандоо жана ТӨМ Эмпатия этабы: иденттүүлүктөрдү (колдонуучуларды), интервьюларды / сурамжылоолорду же мокасиндерди аныктоо	Презентация Эмпатия жөнүндө мультфильм Чакан топтук иш Сурамжылоо Үй тапшырмасы - интервьюдан же сурамжылоодон кийин эмпатия картасы

		<p>формулировкалоо керек жана аны чечүүгө кантип жардам бере аласың?</p> <p>Аналитикалык куралдарды үйрөнүү жана аналитикалык көндүмдөрдү өнүктүрүү</p>	<p>Фокус этап:</p> <p>Аналогдорду талдоо (бар болгон продуктылар жана кызматтар), көз карашты калыптандыруу</p> <p>Мээ чабуулу -</p> <p>Идеяларды түзүү -</p> <p>Дисней ыкмасы</p> <p>Идеяны тандоо ыкмалары</p>	
2 саат	Идеяларды түзүү, Идеяларды тандоо	Идеяларды түзүү үчүн командалык иш Издөө жана тандоо боюнча стандарттуу эмес жана чыгармачылык ой жүгүртүүнү өнүктүрүү чечимдер	Мээ чабуулу - Идеяларды түзүү - Дисней ыкмасы Идеяны тандоо ыкмалары	Презентация Чакан топтук иш Жалпы талкуу
2 саат	Прототиптөө жана сыноо Жаратуучу иш	Тандалган чечимдердин биринчи прототиптерин кол менен түзөбүз Чыныгы колдонуучуларда чечимди кантип сынаса болот Прототипти өркүндөтүү	Прототипиниздин прототибин түзүү Сыноо: Продукциянын презентациялары Колдонуучунун пикири, Продукт/прототипти жакшыртуу	Мини-презентация Топтордо иштөө, талкуулоо
2 саат	Прототипиниздин прототибин түзүү Сыноо: Продукциянын презентациялары Колдонуучунун пикири, Продукт/прототипти жакшыртуу	Стартап стилиндеги презентация көндүмдөрү Инновациялардын жана жаш социалдык ишкерлердин көргөзмөсү	Пичинг көндүмдөрү Команданын прототиптеринин презентациялары Сертификаттарды толтуруу жана жеткирүү	Мини-презентация Питчинг өнүмдөрү / команданын прототиптери Рефлексия жана сертификаттарды тапшыруу

Математика 5-класс

Мугалим: Ырысмамбетова К.К.

Жөнөкөй бөлчөктөрдү көбөйтүү

Сабактын максаты:

Билим берүүчүлүк: Жөнөкөй бөлчөктөрдү көбөйтүү боюнча билимдерин бышыкташат жана көндүмдөрү калыптанат.

Өнүктүрүүчүлүк: Жөнөкөй бөлчөктөрдү көбөйтүү боюнча алган билимдерин берилген тапшырмаларды аткарууда колдоно алышат. Көнүгүү иштөө жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Тарбия берүүчүлүк: Алдыга койгон тапшырманы чечүүгө, жоопкерчиликке, эмгекти сүйүүгө, тазалыкка, бирөөнүн оюнуга жана сыйлай билүүгө, топто иштөөдө ынтымактуулукка, патриоттуулукка тарбияланышат.

Окуучулар төмөнкүлөрдү билиши керек:

1. Окуучулар жөнөкөй бөлчөктөрдү көбөйтүүнүн эрежесин, өз ара тескери сандарды, аралаш сандарды, бөлчөк санды натуралдык санга көбөйтүүнүн эрежеси.
2. Алган теориялык билимин турмушта колдоно билүүсү.

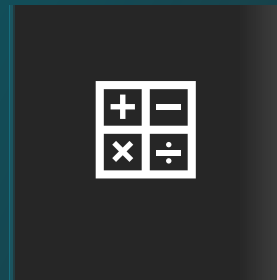
Сабактын тиби: мелдеш сабак

Сабактын усулу: топ менен иштөө жана интерактивдүү окутуунун элементтери

Сабактын жабдылышы:

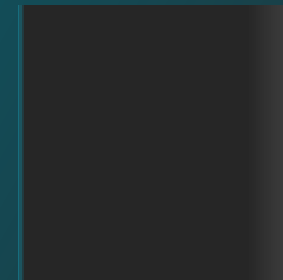
Техникалык жабдылышы:
Компьютер, интерактивдүү доска.

Батман, маркер, түздүү кагаздар, таблицалар, карточкалар.

Баалоо критерийлери:

1. Тапшырманы туура, так жооп берүүсү.
2. Топто активдүүлүгү.
3. Мисалдарды туура аткаруусу, алтын эрежени сактоосу.

Сабактын структурасы:

1. Окуучуларды сабакка уюштуруу (3 мин)
2. Мээ чабуул ,суроо-жооп (5 мин)
3. Кызыктуу оюндар (3 мин)
4. Практикалык иш (20 мин)
5. Сүйлөмдү толукта жана катаны тап (5 мин)
6. Сабакты жыйынтыктоо (5 мин)
7. Баалоо. Баа коюу.Үй тапшырма (4 мин)

*Класстагы окуучулар эки
командага болунушөт:*

1-команда *“Дурус бөлчөк”*,

2-команда *“Буруш бөлчөк”*

Команданын капитанын шайлашат.

Мелдештин жүрүшү:

1.Саламдашуу аземи (2-3 мин.)

2.Жалпы командага суроолор.(5 мин.)

3.Кызыктуу оюндар.(3 мин.)

4.Практикалык иш.Мисал иштөө (20 мин.)

5.Сүйлөмдү толукта жана катаны тап. (5 мин.)

6.Жыйынтыктоо.(5 мин.)

1.Саламдашуу аземи.

Мугалим:

Мектебим менин мурасым,
Мектепте он жыл турасын,
Чырпык болуп киресиң,
Чынар болуп чыгасың.
Билимиң менен өзөсүң,
Мекенге салым кошосуң
Акылың менен жаркыган,
Келечекти тососуң.

Саламатсыңарбы,урматтуу билим кени болгон
агай-эжелер,келечек ээлери болгон биздин
сүйүктүү окуучулар!!!

Сиздерди бүгүнкү биздин сабагыбызга кош
келиңиздер !!!

Жаштыктын оту бий дейсиң,
Билбеген аны ким дейсиң,
Сабагыбызды ачуу үчүн,
Таланттуу кыз-жигиттер,
”Кара жорго бийин бийлесин!

Сабакты бий менен ачып алгандан кийин
катышуучу командалар
саламдашып,командасынын атын жактап
беришет.

2. Жалпы командага суроолор.

“Дурус бөлчөк” командасына:

- 1.3 тоок 3 күндө 3 жумуртка тууйт.6 тоок 6 күндө канча жумуртка тууйт?
2. Аралаш сандарды нөлгө көбөйтсөк канча болот? (0)
3. 1 кг.темир оорбу же 1000 грамм жүн оорбу?
4. Өз ара тескери сандар деп кандай сандарды айтабыз?
5. Аралаш санды кантип көбөйтөбүз?

“Буруш бөлчөк” командасына:

- 1.Тал башында беш чымчык,сайрап жатты чыйырчык. Экөө учуп кеткенде,канча калат санап чык.
- 2.Бөлчөктү нөлгө көбөйтсөк канча болот?
3. Жумуртканы бышырыш үчүн 4 минута кайнатат,5 жумуртка канча минутада бышат
4. 5ке тескери санды тапкыла?
- 5.Бөлчөктү бөлчөккө көбөйтүүнүн эрежесин айтып бергиле?

3. Кызыктуу оюндар

Шарты: Эки командадан бирден окуучу чыгат. Алар кездөрүн байлап доскага 1-команда дурус бөлчөктөрдү, 2-команда буруш бөлчөктөрдү жазышат. Ким канча бөлчөк сандарды көп, туура жазганына жараша баа берилет. Ал эми калгандары синоним сөздөрдү табышат.

1. Бөлчөк

2. Формула

3. Теңдеме

4. Көбөйтүү

5. Барабарсыздык

1. Чоң, кичине

2. Өзгөрмө

3. Туюнтма

4. Сан

5. Амал

4. Практикалык иш. Мисал иштөө

4. Практикалык иш.

Эсептегиле:

1. $\frac{6}{25} \cdot \frac{20}{21}$;

2. $6\frac{1}{2} \cdot 1\frac{4}{5}$;

3. $\frac{5}{11} \cdot \frac{11}{5}$;

Маселени чыгаргыла:

Кумурска бир минутада $4\frac{2}{3}$ дм аралыкты басып өтсө, 6минутада канча аралык басып өтөт?

Жообу: 28дм

|5.Сүйлөмдү толукта.

1.Өз ара тескери сан деп,...

2.Эгерде бөлчөктүн алымын да,бөлүмүн да 5ке көбөйтсөк,анда бөлчөк...эсе чоңоет.

3.Сен таза болсоң,мен таза болсом,анда ... да таза болот.

1. Бөлчөктү бөлчөккө көбөйтүү үчүн ...

2. 125 ке тескери сан ... болот.

3. Билим алуу ...

Катаны тап ?

1. $1 \cdot \frac{4}{3} = 2;$

2. $\frac{3}{5} \cdot \frac{4}{7} = \frac{13}{35};$

3. $5 \cdot \frac{1}{5} = 0;$

1. $\frac{3}{8} \cdot \frac{5}{7} = \frac{15}{54};$

2. $\frac{2}{5} \cdot \frac{5}{2} = 0;$

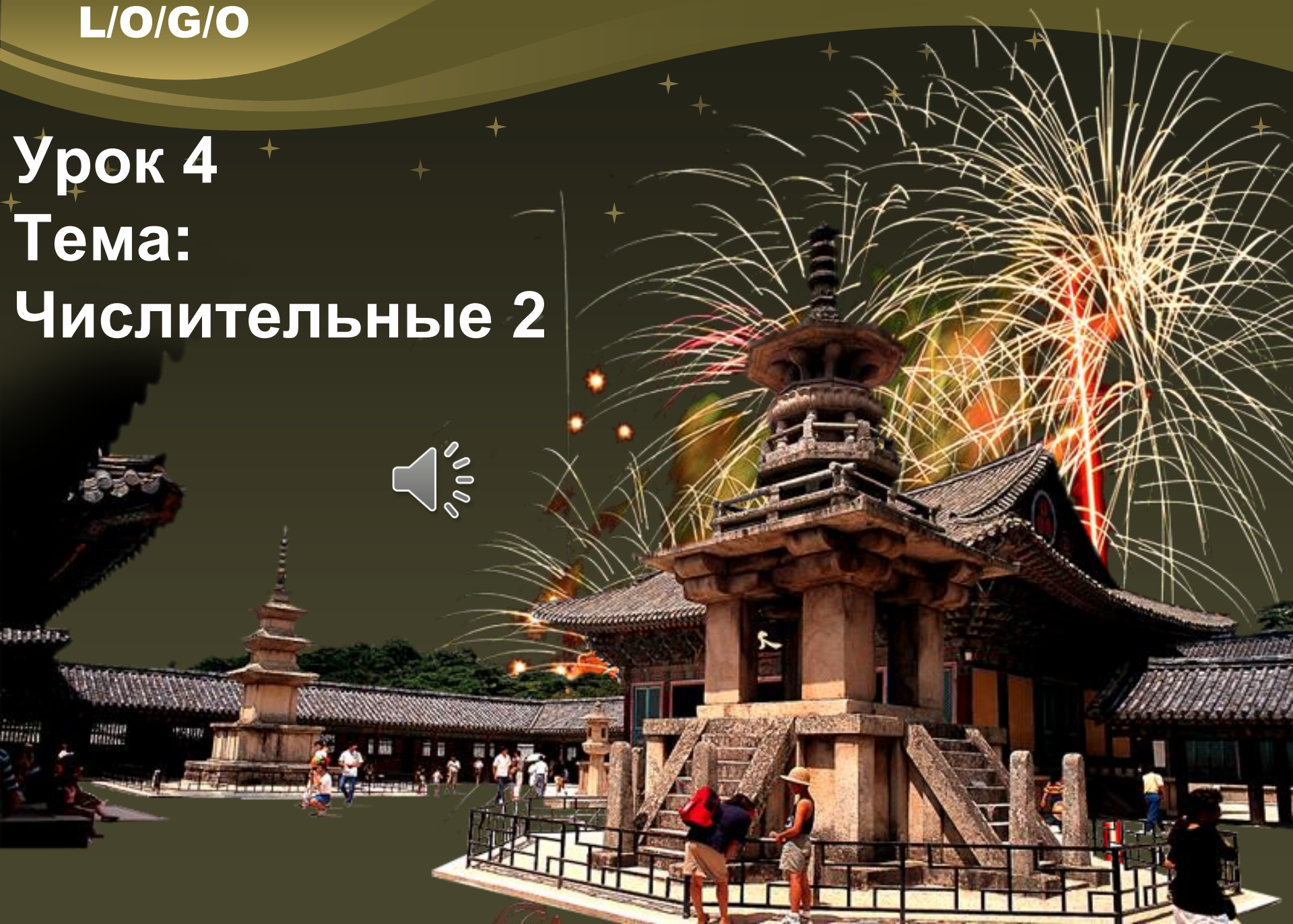
3. $1\frac{1}{3} \cdot 0 = 1;$

L/O/G/O

Урок 4

Тема:

Числительные 2

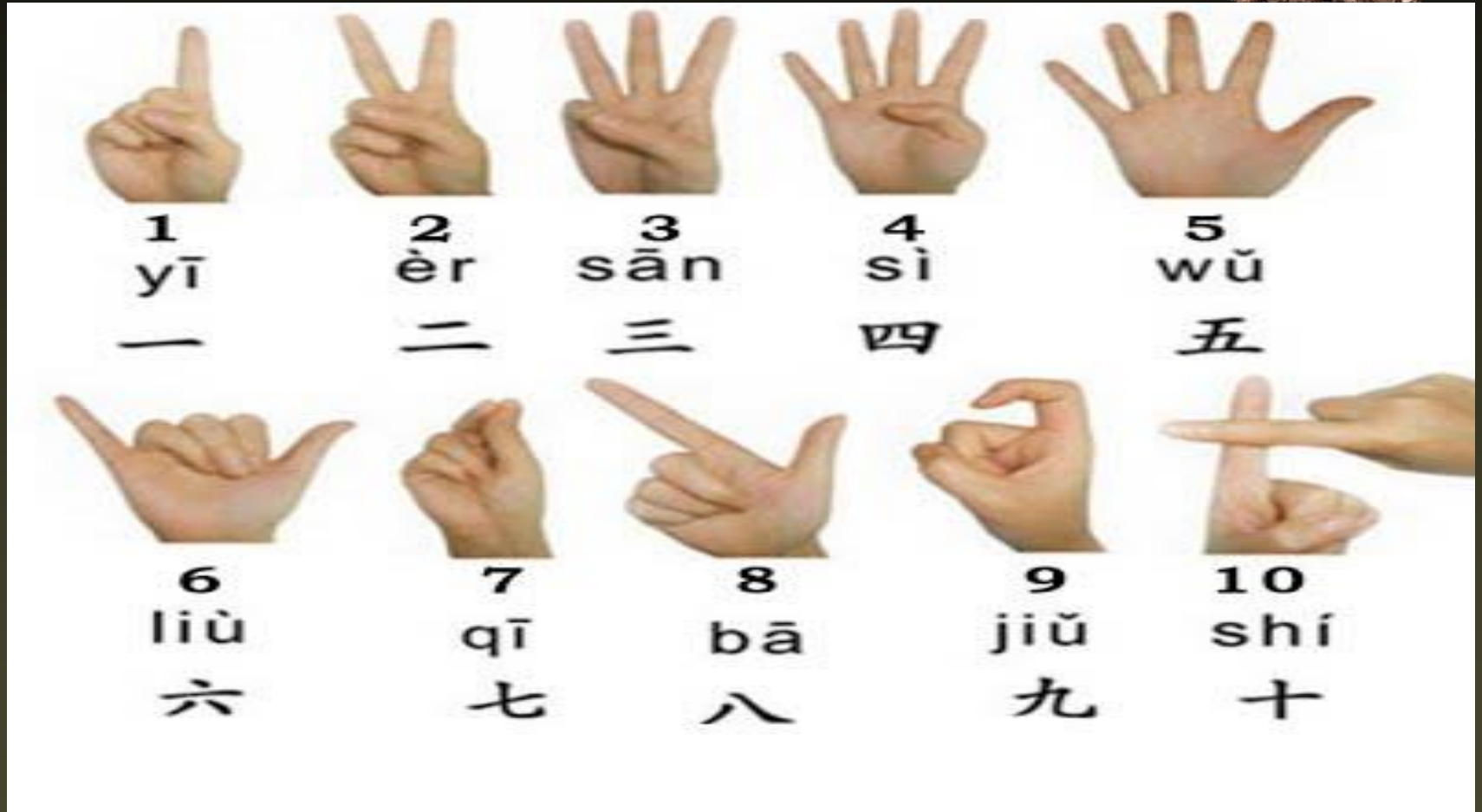
- ЛЕГКИМ ДВИЖЕНИЕМ РУКИ

Разговор о жестах, свойственных только представителям китайской национальности, принято начинать с обозначения цифр от 1 до 10. Это китайцы умеют делать с помощью одной руки. Удобно, но для наших соотечественников очень непривычно.

Попробуй и ты?

二十 èr shí 20

七十 qī shí 70

三十 sān shí 30

八十 bā shí 80

四十 sì shí 40

九十 jiǔ shí 90

五十 wǔ shí 50

一百 yī bǎi 100

六十 liù shí 60

二百 èr bǎi 200

- 十一 shiyi 11
- 十二 shier 12
- 十三 shisan 13
- 十四 shisi 14
- 十五 shiwu 15
- 十六 shiliu 16
- 十七 shi qi 17
- 十八 shi ba 18
- 十九 shi'jiu 19
- 二十 ershi 20
- 二十一 ershiyi 21

- 二十二 ershier 22
- 二十三 ershisan 23
- 二十四 ershisi 24
- 二十五 ershiwu 25
- 二十六 ershiliu 26
- 二十七 ershiqi 27
- 二十八 ershiba 28
- 二十九 ershijiu 29
- 三十 sanshi 30

- 三十一 sanshiyi 31
- 三十二 sanshier 32
- 三十三 sanshisan 33
- 三十四 sanshisi 34
- 三十五 sanshiwu 35
- 三十六 sanshiliu 36
- 三十七 sanshiqi 37
- 三十八 sanshiba 38
- 三十九 sanshijiu 39
- 四十 sishi 40
- 四十一 sishi 41
- 四十二 sishisan 42
- 四十三 sishisan 43
- 四十四 sishisi 44
- 四十五 sishiwu 45
- 四十六 sishiliu 46
- 四十七 sishiqi 47
- 四十八 sishiba 48
- 四十九 sishijiu 49
- 五十 wushi 50

- 作业 (zuoye) - домашнее задание
- 多大 (duō dà) - сколько тебе лет
- 岁 (suì) - возраст

Диалог:

- A: 你好！ (ni hao) Привет!
- B: 你好！ (ni hao) Привет!
- A: 你多大？ (ni duo da) Сколько тебе лет?
- B: 我十一岁。 (wo shí yí suì) Мне 11 лет.
- A: 你呢？ (ni ne) А тебе?
- B: 我十岁。 (wo shí suì) Мне 10 лет.

Скороговорка

- Ударь сорок раз

四是四， 十是十， 十四是十四， 四十是四十；

谁把十四说“十适”， 就打他十四；

谁把四十说“适十”， 就打他四十

sì shì sì, shí shì shí, shísì shì shísì, sìshí shì
sìshí;

shéi bǎ shísì shuō “shíshì”, jiù dǎ tā shísì;

shéi bǎ sìshí shuō “shìshí”, jiù dǎ tā sìshí

- Четыре — это четыре, десять — это десять, четырнадцать — это четырнадцать, сорок — это сорок.

- Если кто-то произносит “shísì” как “shíshì”, ударь его четырнадцать раз.

- Если кто-то произносит “sìshí” как “shìshí”, ударь его сорок раз.

- **作业:** Все числа переписать в тетрадь и выучить. Написать числа с 50-80 цифры на китайском языке.
- **ВСЕ ВМЕСТЕ ЗАКОНЧИТЬ И ОТПРАВИТЬ МНЕ В ЛИЧКУ!**

Сабактын темасы:

- **Адамдын тулку бою.
Бир шилтем ыкмасында
темага ылайык
кыймыл аракеттерди
сүрөттөп чагылдыруу.**

Сабактын максаты

- Окуучулар адамдардын тулку-боюу жана андагы негизги өзгөчөлүктөрү тууралуу билимдерге ээ болушат
- Адамдын кыймылдарынын түрдүү абалдарын түрдүү кырдаалда чагылдырууну үйрөнүшөт
- Адамдын тулку-боюндагы өзгөчөлүктөрдү туура таанып, ал билимди келечекте колдоно билүүгө тарбияланат, түрдүү ыкманы колдонуп тартууну өздөштүрүшөт.

Өтүлгөн теманын тапшырмасын текшерүү

- Адамдын тулку-боюн сүрөттөп тартууда башын тартпай туруп, ким экендигин баамдоо кыйын. Ошондон улам кимди гана сүрөттөп тартпайлы эң негизги бөлүгү анын баш жагы болгондуктан өткөн сабактагы бейне жанрындагы алган маалыматтарды бышыктап алалы.
- Бейне деп эмнени айтабыз?
- Бейне жанры натюрморт жана анималистикалык жанрлардан эмнеси менен айырмаланат?
- Бейне жанрынын кандай түрлөрүн билесиң?
- Адамдын өзүн-өзү күзгүдөн карап тартуу сүрөт өнөрүндө кандай аталат?
- Адамдын бет түзүлүшүн түрдүү формада, образда, темага ылайык кулк-мүнөздү чагылдырып тарткан сүрөттөрдүн таблицасын, практикалык иштерди көрсөтөбүз.

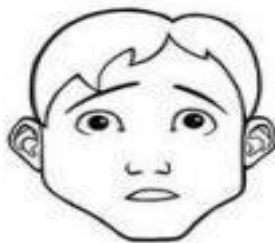

радость

счастье

удивление

сомнение

угрюмость

озарение

задумчивость

недоверие

страх

шок

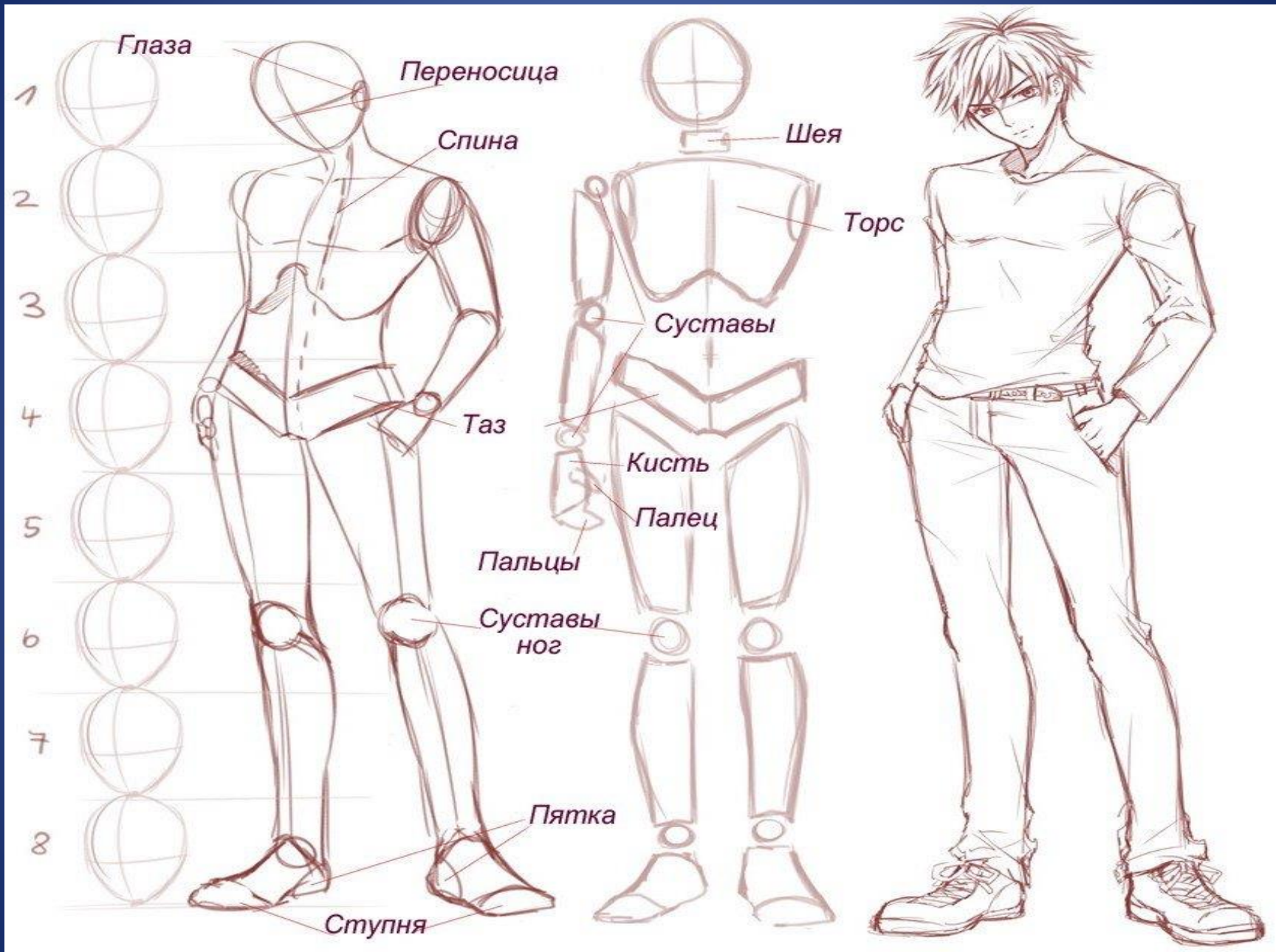

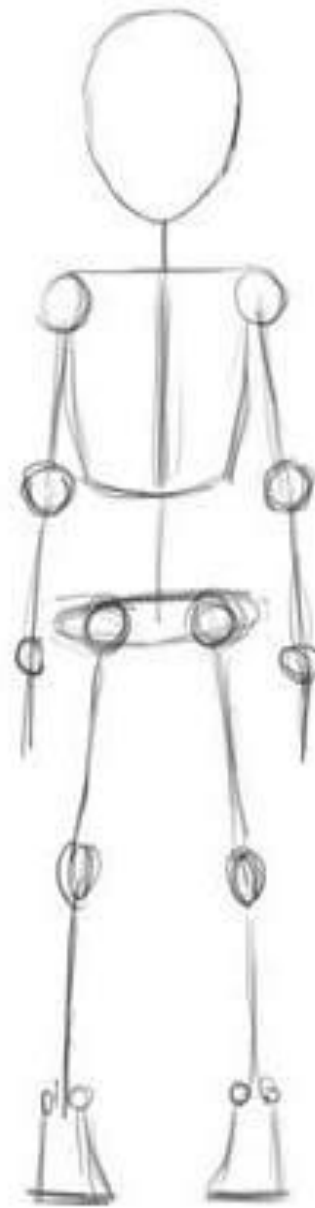
самодовольство

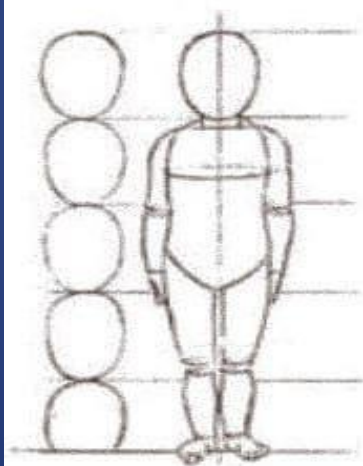
коварство

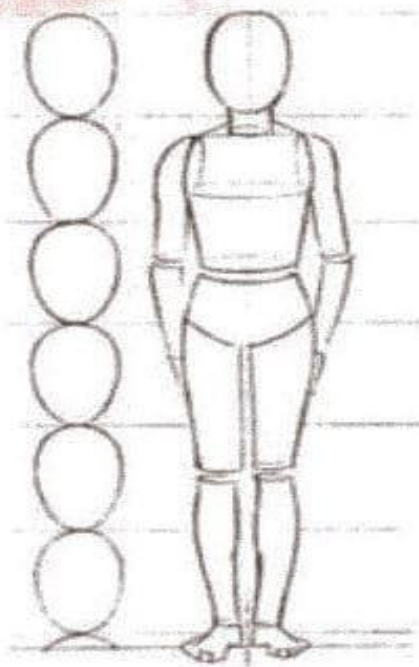

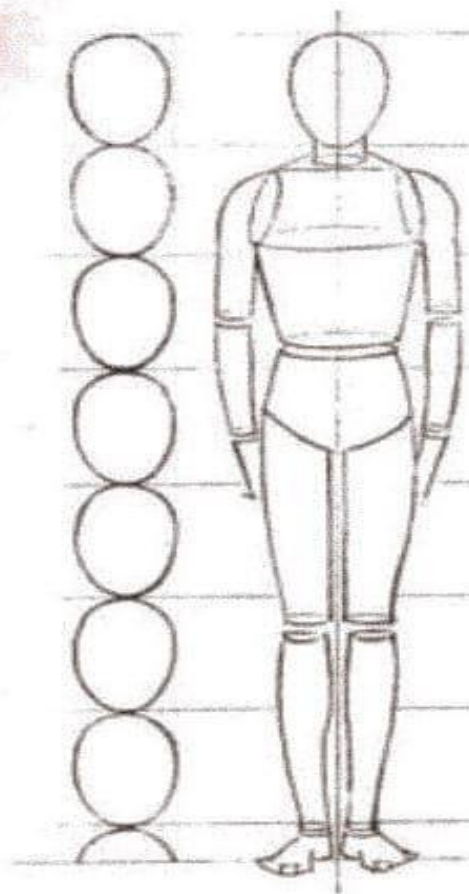
Пропорции тела человека

1 год

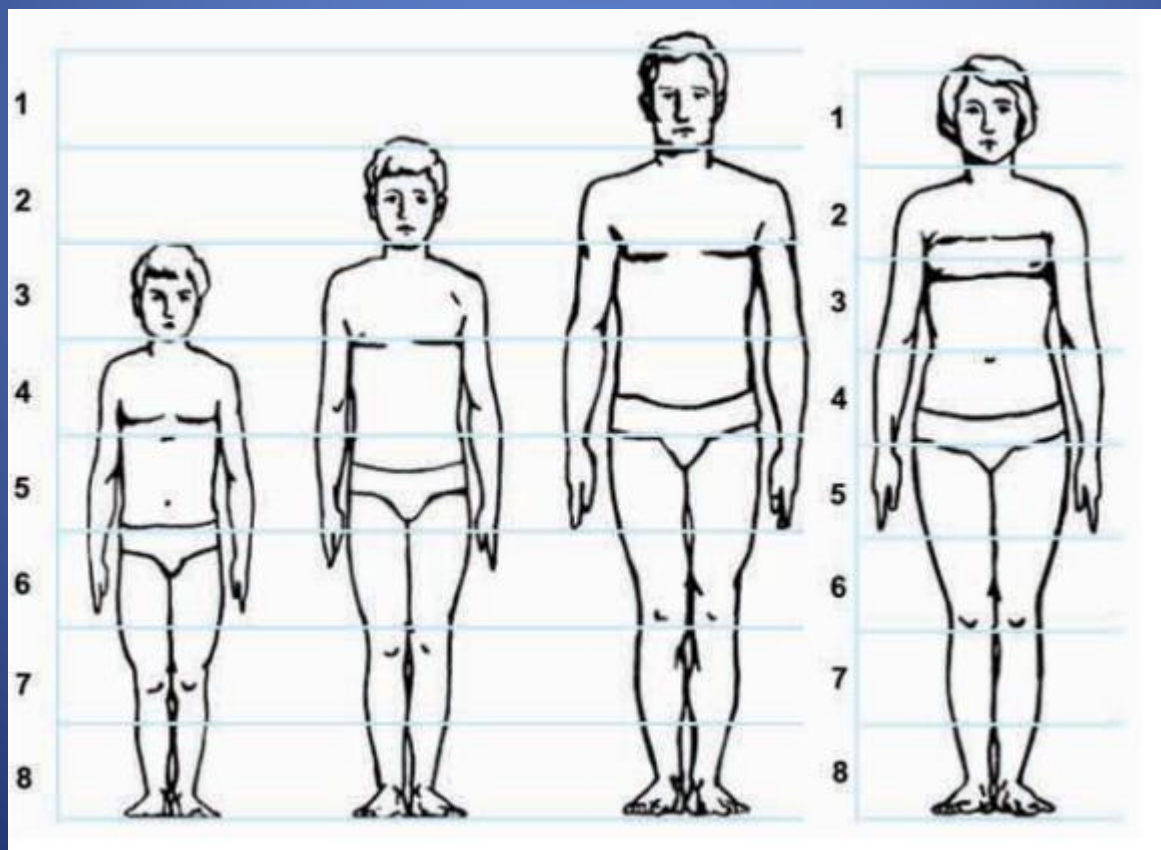

8 лет

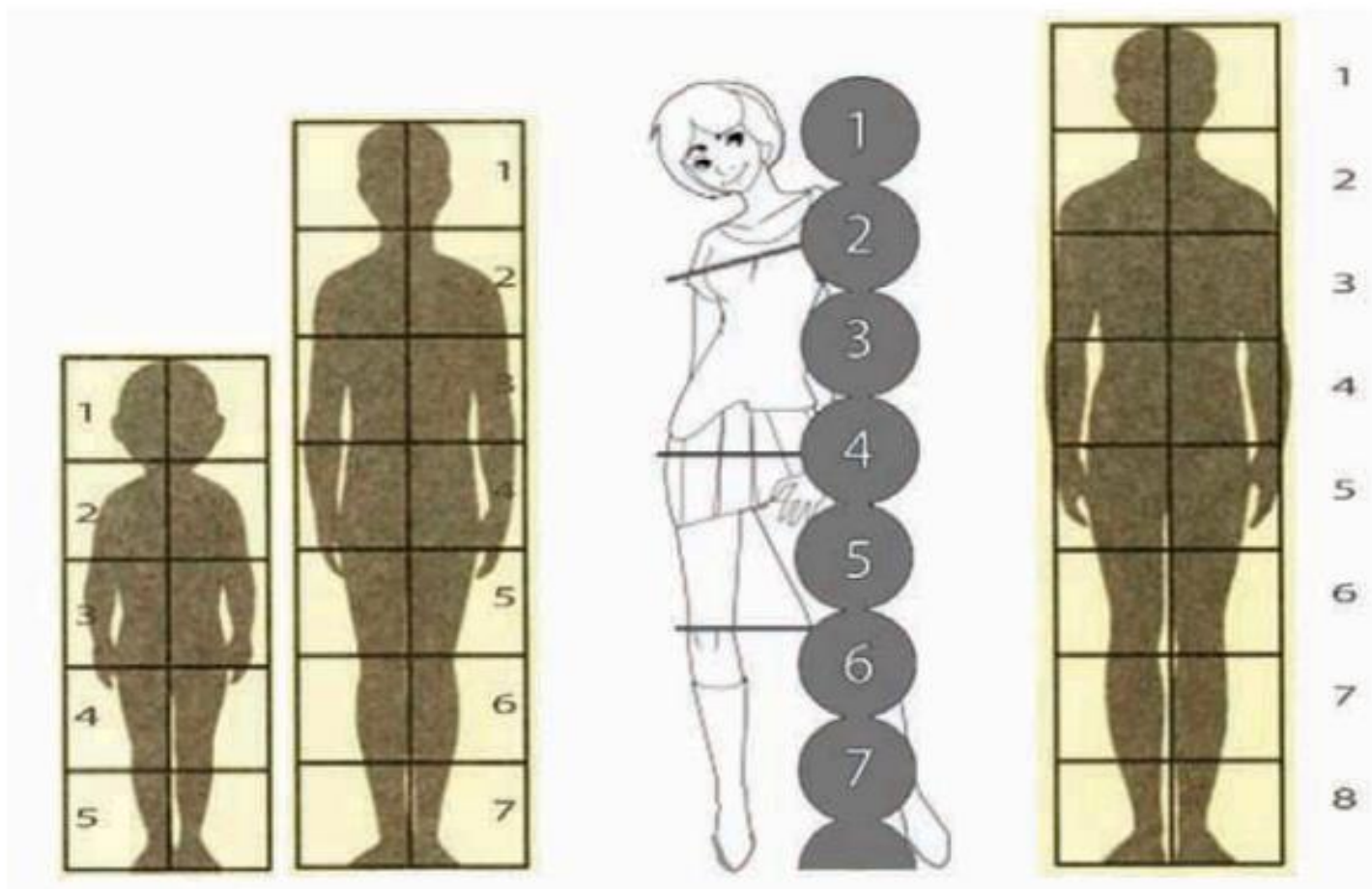

12 лет

Өспүрүмдөрдүн жалпы өлчөмүн таба турган болсок ушул эрежени колдонуп, 7 жолу жайгаштырабыз. 7–12 жашка чейинкилердин боюнун жалпы бийиктигин табууда 6 жолу жайгаштырылат. 2–5 жашка чейинкилердин тулку бою 5 жолу жайгаштыруу менен табылса, ал эми 1–2 жаштагылардын боюнун өлчөмүн табыш үчүн 4 жолу коюлат

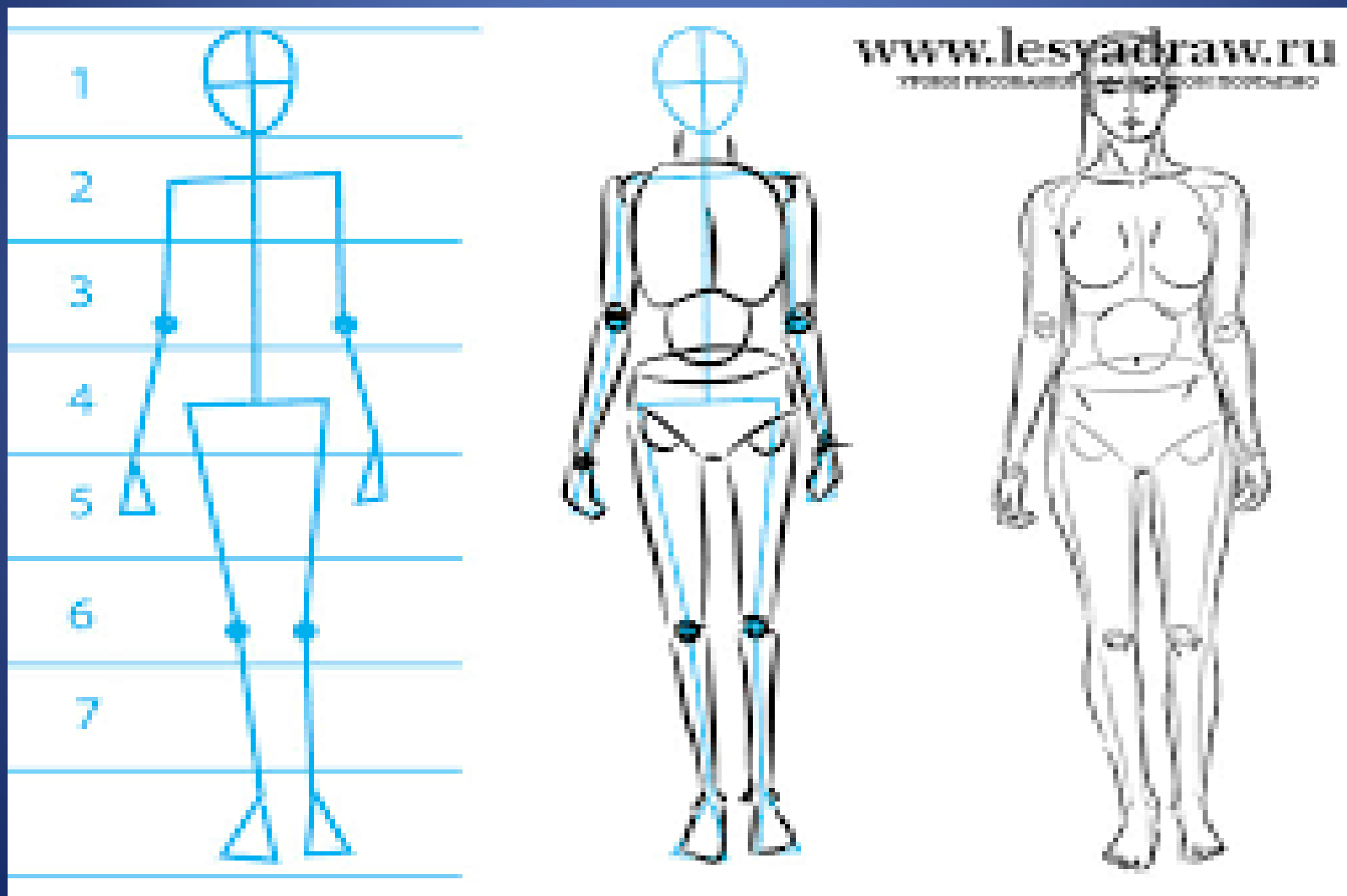

Чоң кишинин сүрөтүн тарта турган болсок, анын башынын өлчөмүн вертикалдык абалда 8 жолу коюп жайгаштыруу менен анын тулку боюнун жалпы бийиктигин туура табабыз.

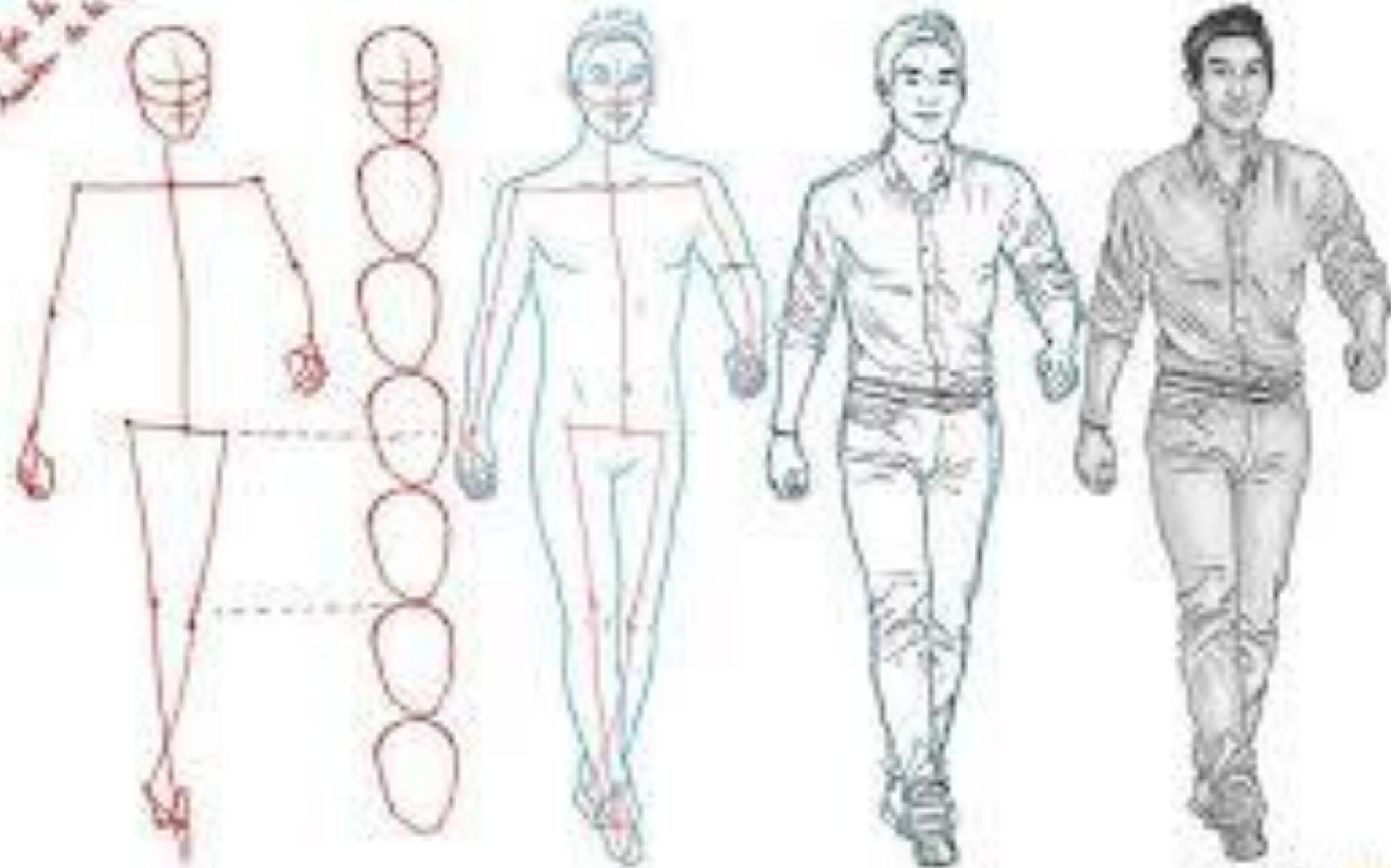

Кыймыл өзгөчөлүктөрүн тартууда адамдын жалпы турган абалын сызыктардын жардамы менен **каркас** түрүндө алгач таап алып, ирээттүү иштеп, формага келтиребиз. Адамдын сөөк түзүлүшүнүн биригүү абалын болжолдуу көрүп билебиз (жаныбыздагы ар бир адамдан, өзүбүздөн байкасак болот). Ушул ыкамаларды сүрөт тартууда да колдонобуз. Адам кыймылдарын тартуу ыкмалары ар түрдүүчө аткарылат, геометриялык фигуралардын жардамы менен да кыймыл абалы чагылдырылат. Кыргыз элинде адам кыймылдарын, турпатын көпчүлүгү **декоративдүү, орнаменттик оюм-чийимдерде** стилдештирип, силуэт түрүндө тартып, оюп, чийип колдонушкан. Бул азыр да колдонулуп келет. Улуттук буюм-тайымдардан, кийимдерден байкасак болот.

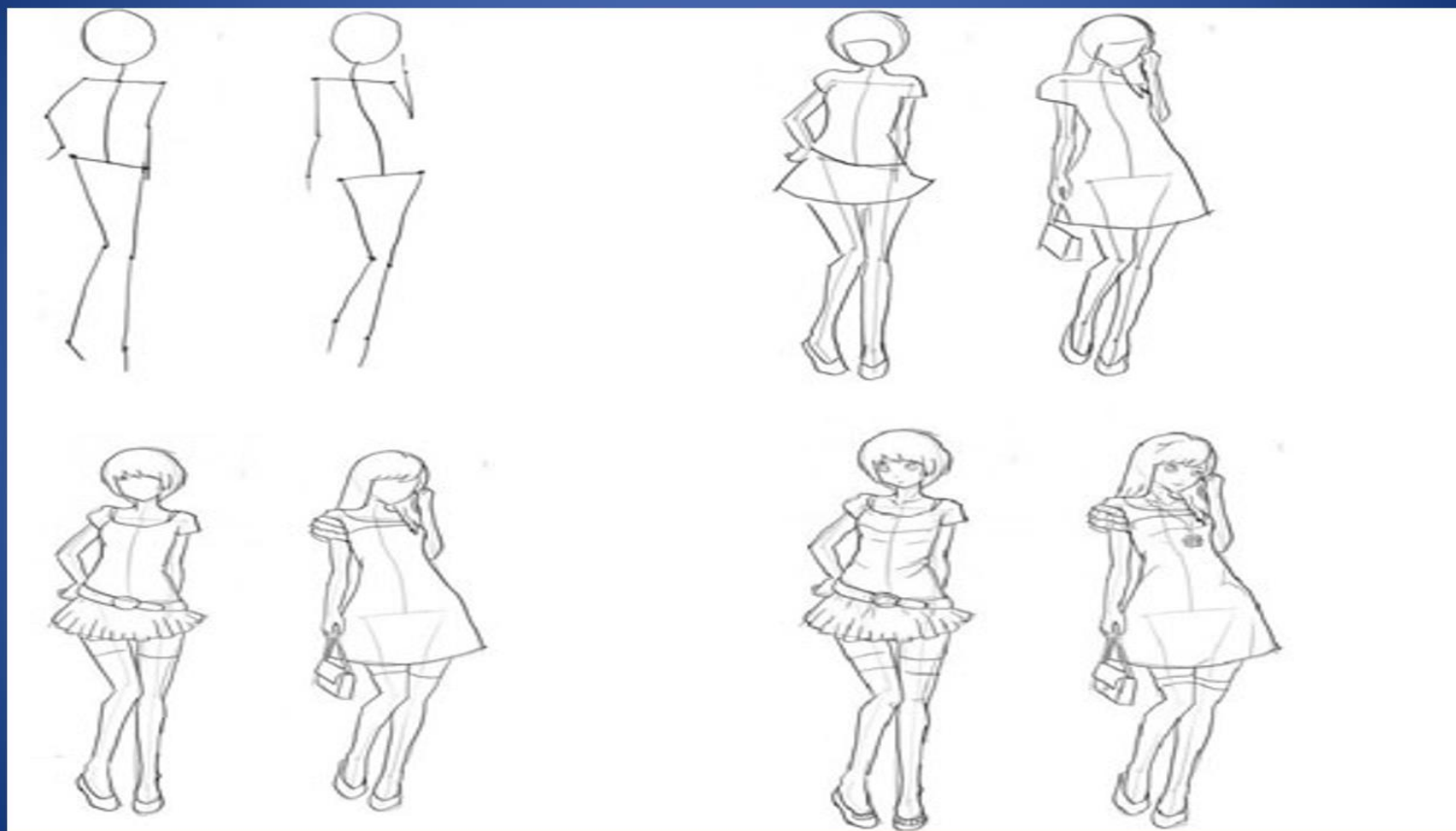
Адамдын кыймыл өзгөчөлүктөрүн тартууда жалпы турган абалын сызыктардын жардамы менен **каркас** түрүндө ирээттүү иштеп, формага келтиребиз

THE
MUSCLES

Баардык адамдардын тулку-боюн тартууда атайын эрежелерди сактап иштөө зарыл. Бул эреже келечектеги ар кандай адам кыймылдардын аткарууда эске алынып тартылат.

Практикалык иштөө:

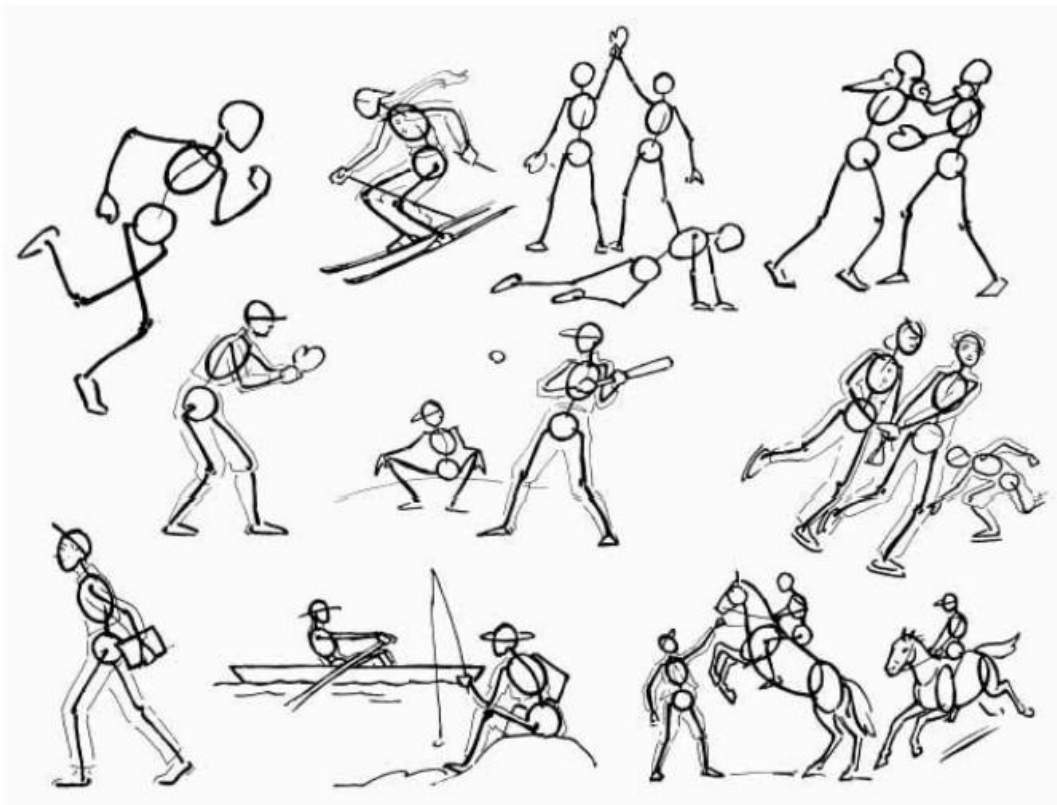
Адамдын тулку-боюн тартуунун бардык эрежелерин сактап тартабыз. Алгач вертикалдуу түз сызыкты түшүрүп алып, сүрөттү тартууда симметриялуулукту, пропорция эрежесин эске алып, бирдей 8 бөлүккө бөлүп алабыз. Андан ары ар бир бөлүктү ирээти менен туура жана этаптуу жайгаштырабыз. Бардыгын туура жайгаштырып алгандан кийин түстүү карандаш менен кийимдерин тартып, көлөкө, жарыкты жана түстөрдү ирээттүү беребиз.

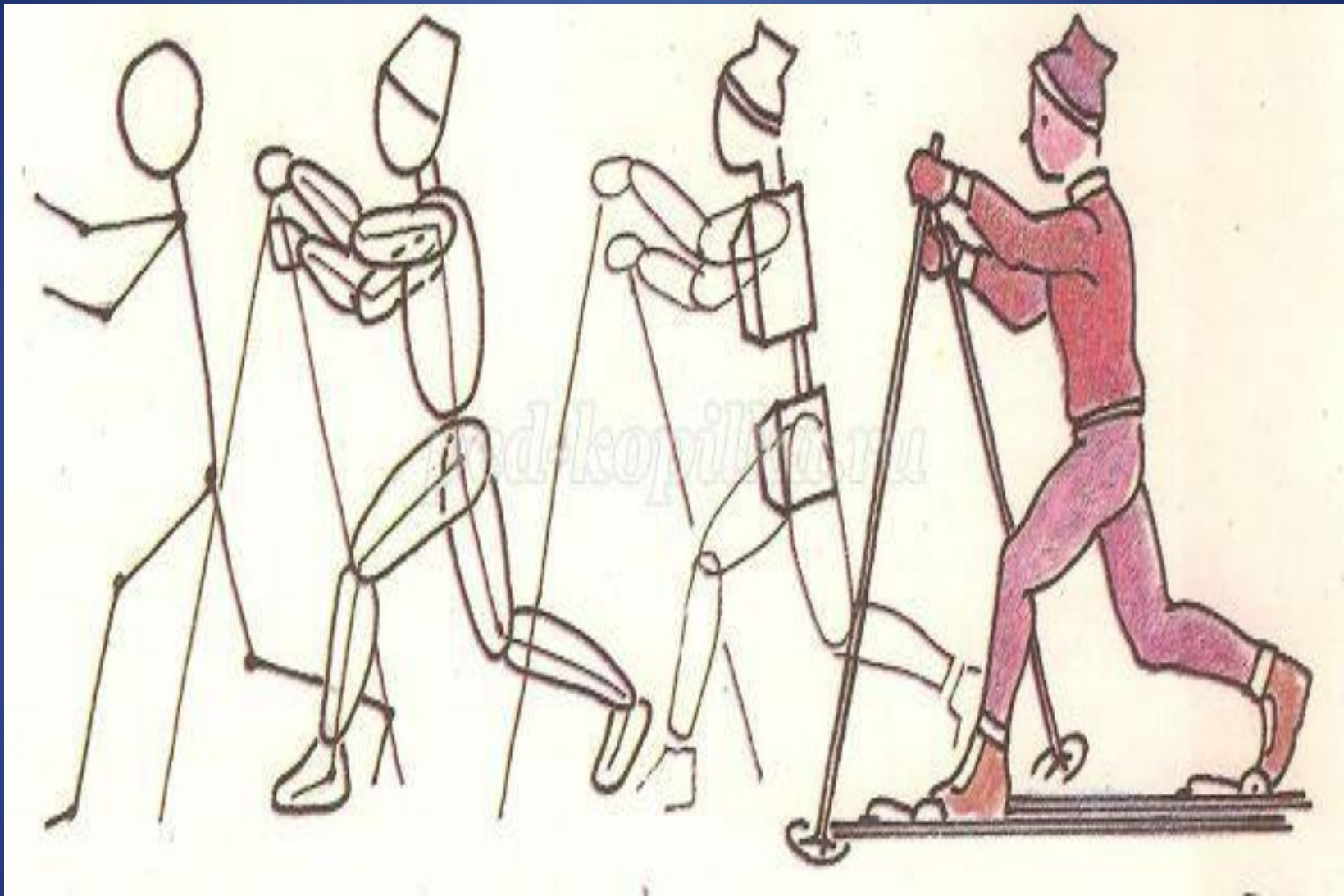
Өтүлгөн темага тапшырма берүү.

Үй-бүлөө мүчөлөрүнөн турган тулку бойду жана чарбачылык жумуштарын же өзүңөргө жаккан спорттук оюндун бир түрүн чагылдырган чыгармага түрдүү каражаттар менен эскиз түзгүлө

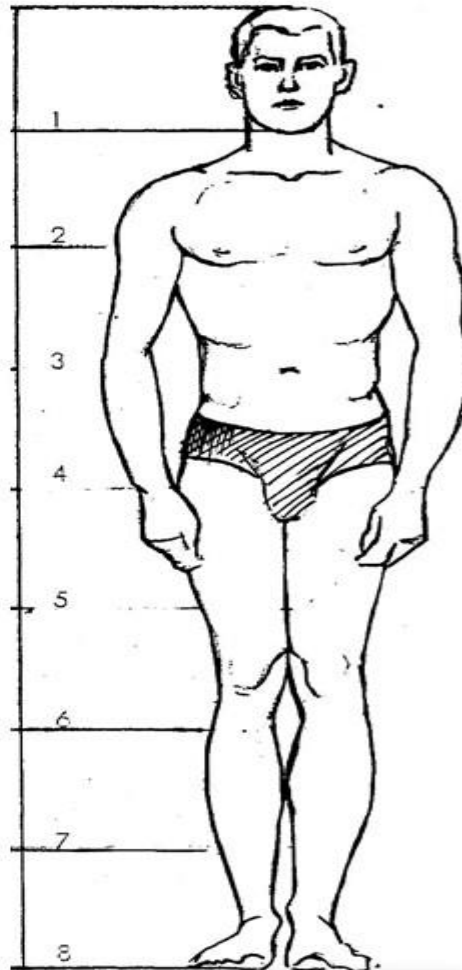
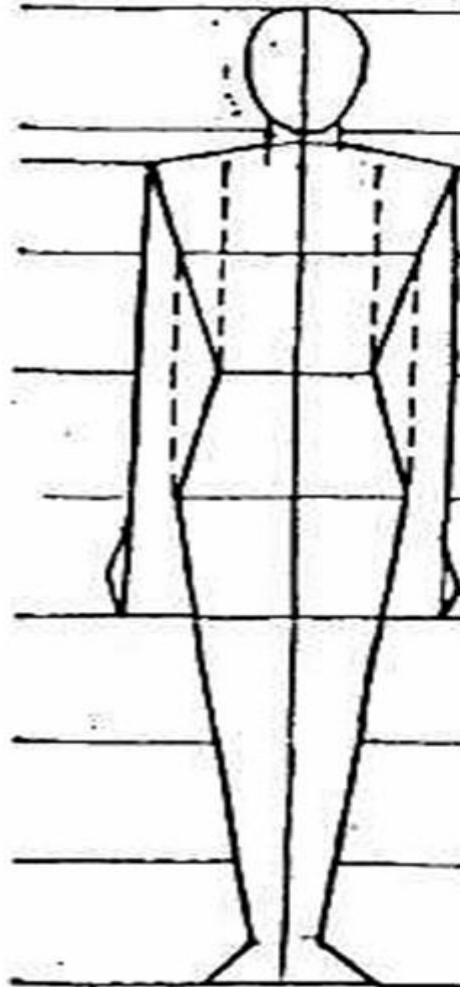
Бир шилтем ыкмасында иштөө

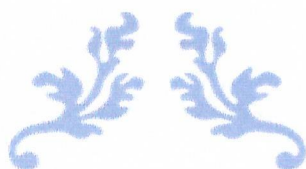

Көңүл

бурганьыңыздарга

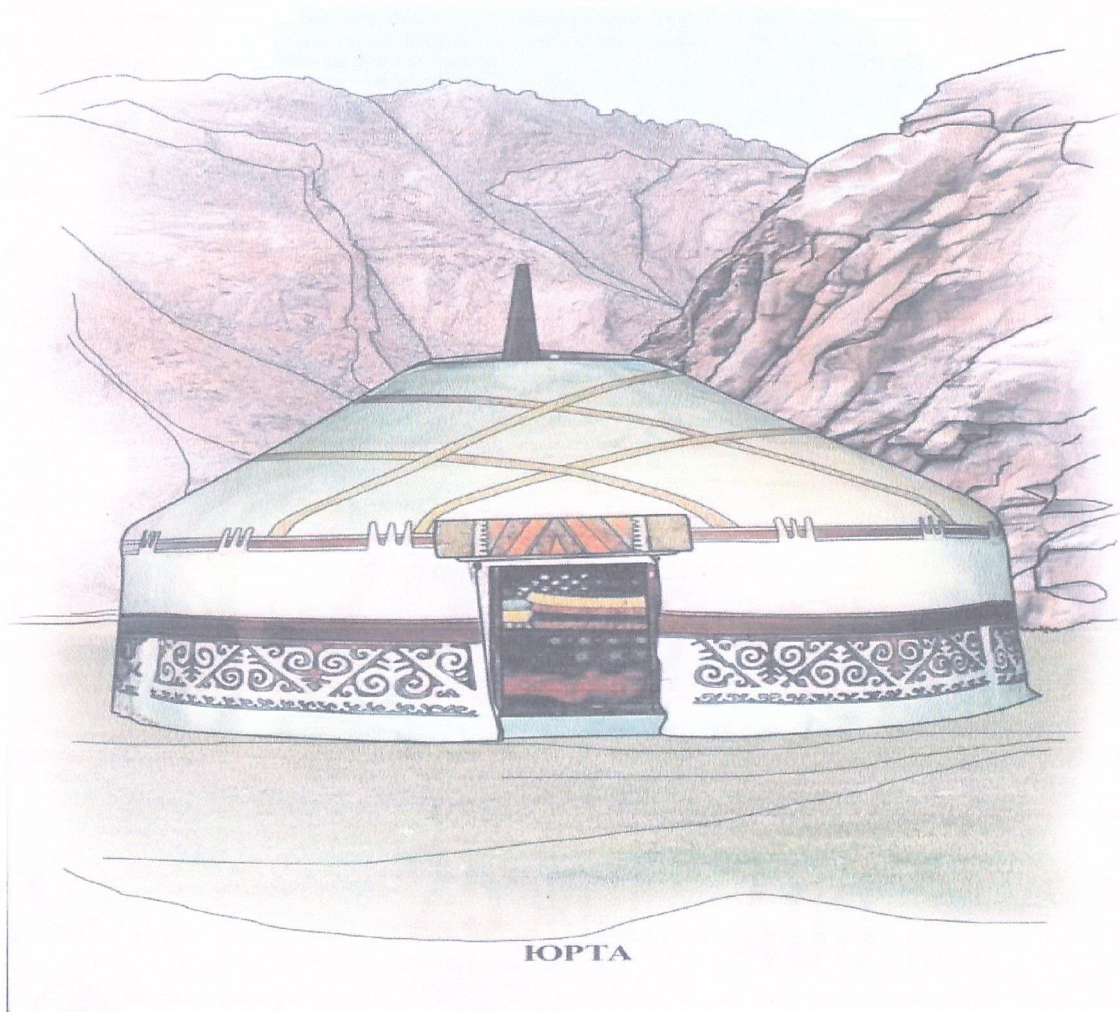
чоң рахмат!!!

”БОЗ ҮЙДӨГҮ ГЕОМЕТРИЯ”

Математикалык кече

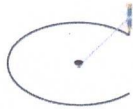

Математика мугалими:
Жунушалиева Гүлсина Калыбековна

ТИГҮҮ ИРЕТИ

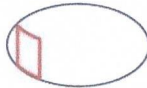
Боз үй тигүү негизинен аялдардын милдети болгон. Эркектер түндүктү көтөрүп, боз үйдүн ордун камдашкан

1

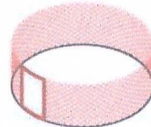
Боз үйдүн чоңдугуна жараша тегерек чийилет

2

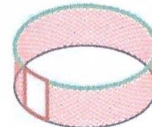
Босого орнотулат

3

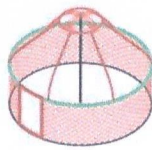
Кереге тегерете бири-бирине аштала тургузулуп, канат боо менен чалып байланат

4

Керегенин баштары кереге чалгыч менен оролуп, боз үйдүн көлөмүнө жараша тыкандалып байланат

5

Түндүктү тегеректин ортосунда бирөө бакан менен көтөрүп турат. Калгандары 6-10 уукту тегерете ар кайсы жагынан орнотушат

6

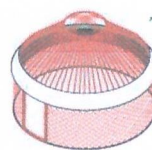
Мында ууктун башы түндүктүн атайы жасалган тешигине отургузулуп, ылдый жагындагы уук боо керегенин башына чалып байланат

7

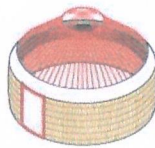
Ууктар уук тизгич менен бекем тартылып байланат

8

Жабык баш оймосу ичине келтирилип керегенин башына тегерете жабылат

9

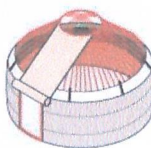
Керегенин сыртынан чий капталат

10

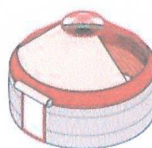
Туурдук жабылып, туурдук боосу ууктарга, ал эми кырчоо менен сыртынан тегерете байланат

11

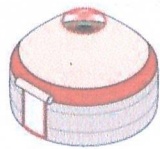
Эшик түндүккө байланат

12

Үзүк менен боз үйдүн маңдай жагы жабылып, үзүк боо кырчоого байланат

13

Экинчи үзүк менен боз үйдүн төбөсүнүн калган бөлүгү жабылат

25 КОЙДУН

жүнү бир боз үйдүн кийиз жабуусуна кетет

2-3 адам боз үйдү бир саатта тиге алат

Боз үйдү чечип, жыйноо татаалыраак. Буга эки сааттай убакыт кетет

Кыргызстандын курама тобу 2014-жылы Бүткүл дүйнөлүк көчмөндөр оюнунда боз үйдү 17 мүнөттө тигүү менен дүйнөлүк рекорд коюшкан

25 ЖЫЛ

көчмөн шартында боз үйдүн жарактуу мөөнөтү

25 КҮН

боз үйдүн жыгачын (уук, кереге жана түндүгүн) даярдоого кетүүчү убакыт

Боз үйдүн жалпы салмагы – болжол менен

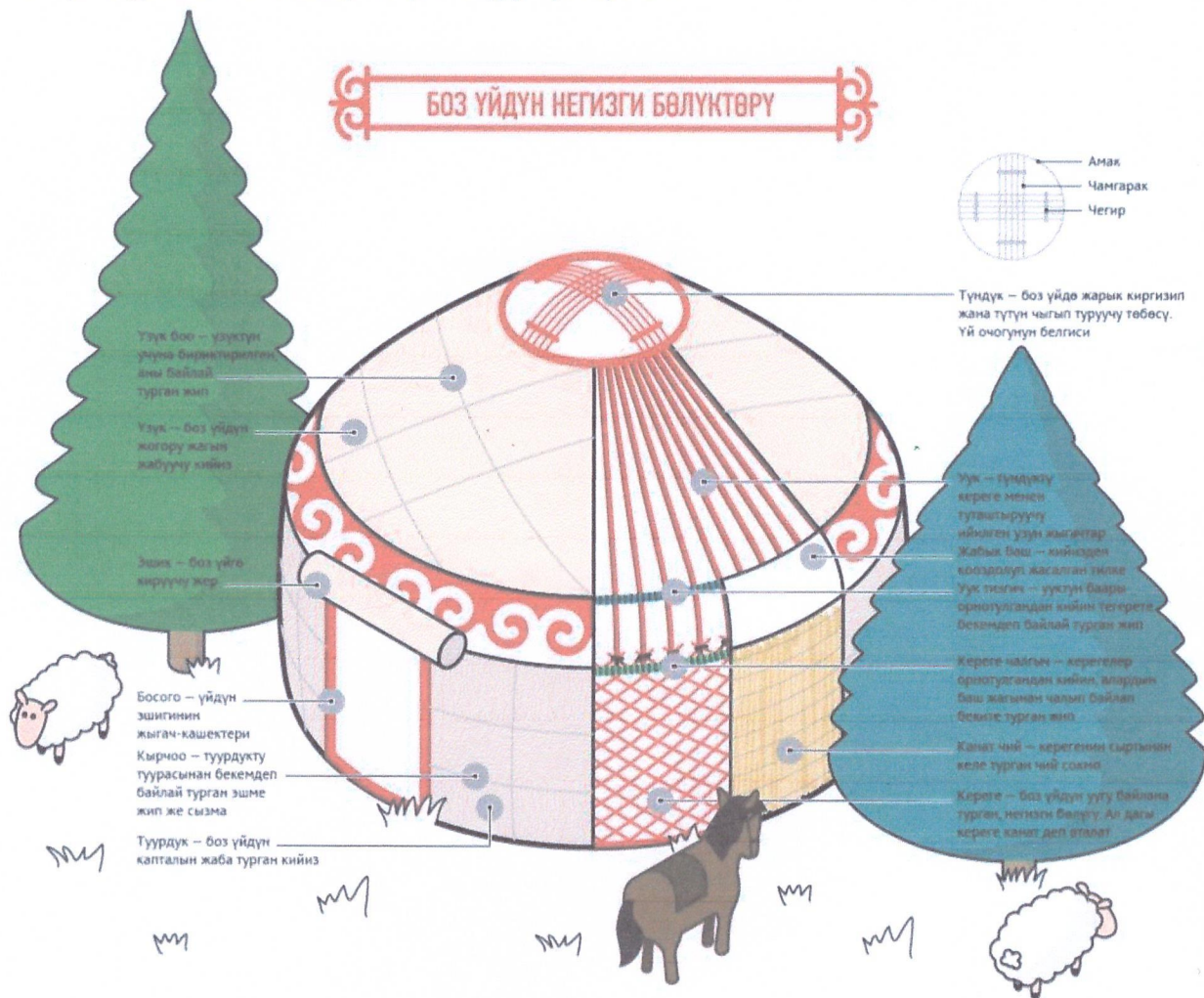
400 КГ

Боз үйдү эки атка жүктөсө болот

Боз үй — кыргыздардын уникалдуу турак-жайы

Боз үй катуу шамалга жана жер титирөөгө туруштук бере алат

Эң кеңири тараган боз үйдүн чоңдугу алты канат келет

~6м боз үйдүн диаметри

~30м² боз үйдүн аянты

~3м боз үйдүн бийиктиги

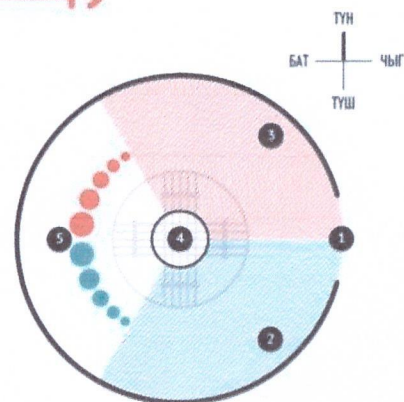
~2м түндүктүн диаметри

БОЗОҮЙДҮН ИЧИ

- Эр жак — эшиктен киргенде сол тарап
- Эпчи жак — эшиктен киргенде оң тарап
- 1 Босого — босого
- 2 Ат жабдыктары коюлчу жер
- 3 Идиш-аяк коюлчу жер
- 4 Коломто — коломто
- 5 Төр — боз үйдүн эң сыйлуу жери

Очокту тегерете кантип отурушат

- Аялдар
- Эң сыйлуу меймандар төргө отурат
- Эркектер

Кеченин максаты:

1. Улуттук сыймыгыбыз болгон, боз үйдүн маанисин,
2. анын жасалышы, жасалгасы, ыңгайлуулугу жөнүндө окуучуларга түшүндүрүү. Геометриялык фигураларды жана алардын аянттарын туура эсептөөнү үйрөтүү.
3. Окуучулардын билимин тереңдетип сабакка болгон кызыгууларын арттыруу.
4. Математикадан алган билимдерин практикада колдонулушун түшүндүрүү жана аларды турмуш менен байланыштыруу.
5. Аң сезимин, ой жүгүртүүсүн өстүрүү.
6. Кыргыздын улуттук рухий мурастарын баалай билүүгө тарбиялоо.

Кеченин жабдылышы:

1. «Боз үйдүн» макети.
2. «Боз үйдөгү геометрия» деген көргөзмө уюштуруу. «Математикада кооздук эң чоң ролду ойнойт». «Математиканы үйрөнүү керек, анткени ал акылды тартипке келтирет». М.Ю.Лермантов - деген жазуулар, буклеттер, реферат, ватман,скотч, маркер.

1.Саламдашуу 1-окуучу: Кутмандуу кечиңиздер менен! Урматтуу биздин меймандар!

2-окуучу: Көңүлдүү кечиңиздер менен, Геометрия илиминин күйөрмандары.

1-окуучу: Айлана теремел салтанат,

Мына эми кечебиз башталат.

Көңүл бур илимге кызыгып,

Эмгекчил математик жаш талант.

2-окуучу: Кана балдар, талыкпастан

Билим кенин казалы.

Биздин доор космос доору.

Алга карай шашалы.

1-окуучу: Балбылдап чолпон сымал,

Өзүнчө өлкө болду Кыргызстан.

Эмесе математикалык кружоктун катышуучуларынын атынан,

Жалындуу ысык салам!

2-окуучу: Кеченин темасы: «Боз үйдөгү геометрия»

1-окуучу: Кеченин программасында:

2-окуучу: Адабий бөлүм.

1-окуучу: «Эсеп-кысапка эбиң барбы?» (викторина)

2-окуучу: «Муну билүү кызыктуу».

1-окуучу: «Математикалык оюндар».

Мугалим: Ооба балдар, «Өткөндөрдүн салты болбой, Өсөр кыргыз даңкы болбойт» демекчи, биз бүгүн улуттук сыймыгыбыз болгон, эң жогорку архитектуралык чеберчиликте жасалып, жалаң геометриялык фигуралар менен кооздолуп, кылымдарды карытып, атадан балага өтүп келген улуттук байлыгыбыз - боз үй жөнүндө сөз кылмакчыбыз.

1-окуучу: Кечебиз математиканы урматтагандарга .

2-окуучу: Кечебиз ыр куу айкалышып

Чогуу : Математиканы сыйлагандарга арналат .

1-окуучу:

Математика ушул күндө,
Жайылды туш тарапка, бүт ааламга.
Кызыгат дүйнө эли, бүт адамзат,
Математика тили менен так сүйлөөгө.

2-окуучу: Кайсы илим адамдарга,

Завод, фабрика курдурткан,
Кайсы илим айды карай,
Ракетаны учурткан?

Хор: Математика.

2-окуучу: Илимдердин тазасы, тили кыйыны кайсы?

Хор: Математика.

1-окуучу: Илимдердин падышасы ким?

Хор: Математика.

3-окуучу: Кана балдар, келгиле

Башталат азыр кечебиз.
Фигураларга тил бүтүп,
Кызыктуу суроо чечебиз.

4-окуучу: Айтса сөзүн угалы,
Фигуралар сүйлөсүн.
Тааныбасак аларды,
Шылдың кылып жүрбөсүн.

Хор ырдалат:

Унутпайлы каада-салт мурастарын,
Элдик оюн оодарын, кыз куумайды.
Ат жалында тең ойноп, улак тартып эй,
Боз үй тигип, меймандос кыргыз калкы.
Үйрөнөлү комузду, кыл кыякты,
Манас атам калтырган осуятты.
Суктантып дүйнө элин бүт каратып эй,
Эң эле кооз боз үйүм сактап наркты .

5-окуучу: Дүйнөгө көтөп даңкыбыз,
Боз үйдү тигип калкыбыз.
Балдарга белек калтырган.
Үйрөнсүн деп жалпыбыз.

6-окуучу: Көчүп конуп жүрүшкө,
Ылайыктап жасашкан.
Жыйнап алып көчөөрдө,
Жайлоосуна жеткенде.
Тигип алат кайрадан.

5-окуучу: Боз үйдү кыргыз жасаган,
Боз үйдө кыргыз жашаган.

Балага калып эстелик,

Абалкы эне-атадан.

7-окуучу: Кыргызымдын боз үйү,

Жалаң геометриядан жаралган.

Шамал менен жаанды,

Эч тоготпой тура алган.

8-окуучу: Бир мыгы жок ичинде,

Абайлап аны карасаң.

Бир жылды жана геометриялык фигураларды,

Өз ичине камтыган.

9-окуучу: Ойлоп акыл топтосон,

Табасың сөн боз үйдөн.

Не бир сонун укмушту.

10-окуучу: Бир жылды бүт ичине, Батырыптыр боз үйүм.

Геометрия деген илим менен, Кооздолгон боз үйүм.

7-окуучу: Цилиндр, конус, сферадан,

Тургузуптур боз үйдү

Тик бурчтук, квадрат, трапециянын

Кийизден тапкан аянтын.

11-окуучу: Отту жаксаң ичине,

Түтүнү чыгат түндүктөн.

Диаметр, радиустун

Борборун анын билишкен,

Көз тайгылткан кооздук.

Булар кайдан жаралган,

Симметрия, параллель көчүрүү

Дал ушул касиеттөргө таянган.

12-окуучу: Аянт менен көлөмдү,

Таба билген аталар.

Үч бурчтук, параллелограмм,

Ромб, көп бурчтуктардан.

Курак курашкан апалар.

Апалар курган курактан,

Ажайып кооз дүйнө жаралган.

13-окуучу: Цилиндр менен конустан

Үкү топу жасашкан.

Чекиттердин ордуна кооздукка

Шуруларды кынашкан.

14-окуучу: Кыргызымдын калпагы, Кийсең кандай жарашат,

Пирамида менен трапециянын, Касиеттери бирдей сакталат.

1-окуучу: Келгиле балдар, эмесе «жаңылбайм» оюнун ойногула. Шарты 1ден 30га чейинки сандарды керек, бирок 3кө калдыксыз бөлүнө турган сандын ордуна «жаңылбайм» деп саналат. Мисалы, 1,2 жаңылбайм ; 4,5 жаңылбайм ж.б.у.с. 30га чейин санап жеткен окуучу жеңишке ээ болот.

2-окуучу: Эмесе кезекти боз үйдө

көп пайдаланган фигураларга берели.

14-окуучу: Чыгарууга баары бар,

Көлөмүбүз дагы бар.

Аянт менен узундук,

Баары бизден табылар.

5-окуучу: Терең билсе биздерди.

Тынчтыкта өмүр сүрөбүз.

Ачылыш жасап ар дайым,

Кылымдарга өмүр сүрөбүз.

2-окуучу: Айтса сөзүн угалы,

Фигуралар сүйлөсүн.

Тааныбасак аларды,

Шылдың кылып жүрбөсүн.

Алдыңарда турамын,

Аянт үчүн илгертен.

Чеп болуп кызмат кыламын,

Жактарымдын саны төрт.

Баары дайым барабар,

Бурчтарымдын баары тик.

Муну дагы санаңар,

Үч бурчтуктар биригип.

Пресс-конференция курушкан,

Негиз болуп ошондо.

Көп бурчтуктар турушкан.

15-окуучу: Мени менен достошуп,

Түзгүңөр келсе мамиле.

Үч бурчтук түрлөрүн,

Беш колуңардай билгиле.

Бурчтарымдын баары барабар болсо,

Тең жактуу үч бурчтукмун.

Бирөө эле кең болсо,

Кең бурчтуу үч бурчтукмун.

Ал эми бирөө эле тик болсо,

Тик бурчтуу үч бурчтукмун.

Эки жагым жана эки бурчум барабар болсо,

Тең капталдуу үч бурчтукмун.

16-окуучу: - (Пирамида):

Бир чокуга баары тегиз чогулуп,

Биригүүдөн, кошулуудан жаралган.

Мөйкиндикте баардыгынан кеңири,

Пирамида делип мен да аталгам.

Эмгекчилди, түз чийгенди сыйлаймын,

Каптал бетим, бийиктигим тапчы деп.

Дайым эле жалкоолорду кыйнаймын,

Апофема, көлөмдүү тамчы деп.

17-окуучу (конус):

Ата бир тегим үч бурчтук,

Айлануудан жаралган.

Атымды коюп конус деп.

Ааламга атым таралган.

Мен конусмун, конусмун.

Эсептөөнү сүйөмүн көлөмүмдү билбесе,

Мен ошого күйөмүн.

Айлананын узуну,

Тегеректи айланат.

Ушулар менин ынагым,

Унутпастан билип алгын.

18-окуучу: П саны: (ырдап берет)

Айлананын узундугун,

Диаметрине бөлсөң сен.

Келип чыгам катыштан,

Турактуу санмын П деген.

Турактуу бойдон каламын,

Чонойбойм да кичирбөйм.

Керектүү мени билбесен,

Күнөөндү такыр кечирбейм.

Узундугун айлананын,

Төгөрөктин аянтын.

Чыгарууга керек П саны мен даярмын.

1-окуучу: Эмесе балдар, кезекти «Эсеп-кысапка эбиң барбы?» викторинасына берсек.

1. Короодогу койлордун жана каздардын саны 63 экен. Алардын бардыгына эки жүз бут туура келет. Ошондо короодо канча кой жана каз болгон?

2. Даракка келип он эки карга конгон. Мергенчи алардын экөөн атып алган. Анан даракта канча карга калат?

3. Үч киши шахмат ойногон. Бардыгы үч оюн ойногон. Ар бир киши канчадан партия ойногон.

4. Экиге экини кошуп, экиге көбөйтсөк канча болот?

(Жооптор берилет).

2-окуучу: Кезекте интермедия.

1-окуучу: Муну билүү кызыктуу. Кыргыздарда жети атаңды санап бер дешет. Биз бүгүн Манастын атасын жана бала чакасын санап берели. Манастын атасы - Жакып, Чон атасы - Орозду, Уулу - Семетей, небереси - Сейтек, чөбөрөсү - Алымсарык, кебереси - Кулансарык, эбереси- Оңолкан, эгенеси - Солоохан, тегенеси - Акул, убарасы - Аалы, аганасы - Шаамырза, абарасы- Алаңшоо, чаганасы - Адил хан бегенеси - Амал.

2-окуучу:

Эмесе балдар, кезекти оюнга берели. Үчтөн окуучу чыгып көздөрүн байлап, жиптерге илинген фигураларды, буюмдарды кесип алышат, Фигурасына жараша столдордо аянт, көлөм, периметрди табууга карата берилген

суроолорго жооп беришет, Ким туура жана тез жооп берсе, ал жеңүүчү болуп саналат.

1-окуучу: Оюндан кийин ойлонуп төмөнкү суроолорго жооп берип көрөлү:

1. Боз үйдөгү геометриялык фигураларды санап бергиле.
2. Боз үйдөгү аягы «кан» менен бүткөн буюмдарды санагыла, М: аркан, жууркан, барскан ж.б.у.с.
3. Кайсынысы оор 1кг жүнбү, 1 кг кийизби?

«Муну билүү кызыктуу».

2-окуучу: Биринчи китеп Кыргызстандын аймагында 1884-жылы Токмок шаарынын жанындагы Кара Коңуз кыштагында пайда болгон.

Эсеп-кысапка эбиң барбы?

1-окуучу :

1. Беш киши беш саатка беш метр канал казышкан. Жүз саатта жүз метр канал казыш үчүн канча киши керек болот?
2. Беш алманы беш кишиге бир-ден бөлгүлө да бири себетте калсын.
3. Айлананын бир эле чекитинен жүргүзүлгөн радиус жана хорда перпендикуляр болуша алабы?

2-окуучу: Оюн «Ким ылдам» деп аталат. Мурунтандан барактарга 1ден 20га чейин сандар жазылат. Балдар айтылган сандарды тез табышат.

1-окуучу: Муну билүү кызыктуу бөлүмүнө өтсөк.

Мугалим: Убакыттын кыргызча аталыштары. Биз сутканы 24 саатка бөлүп эсептерибиз белгилүү. А кыргыздар байыртадан аны 19га бөлүп эсептешчү. Аларды айта кетели;

Ак шам: Жер бетине толук жарык түшүп, бирок күндүн шооласы көрүнө элек кез.

Шашке: - Күн аркан бою көкөтөрүлгөн саат 10.30 болгон маал.

Улуу шашке: - саат 11.30 болгон учур.

Жалган түш: - саат 12.00-12.30 болгон кез.

Чак түш: - саат 13.30 болгон маал. Күн төбөгө келген учур.

Түш ооган чак: - саат 14.30,

Бешим - саат 16.30

Диггер: - күн толук баткан учур.

Куптан - көз байланган кез.

Түн - жандуунун баары уйкуга кирген маал.

Түн толгон кез - түнкү саат 1.30-2.30.

Ошондой эле математикалык түшүнүктөрдүн, терминдердин эне тилде пайда болушун алсак. Кыргыз элинде төмөнкү бирдиктер колдонулат.

Узундук бирдиктери:

чакырым, карыш, сөөм, кадам, эли, камчы сап, аркан, кулач, таман, ат чабыш, саржан(2-м).

Көлөм бирдиктери:

ууч, чымчым, чанач, көөкер, кашык, чака, кесе, тайтуяк, чүкө баштай, ат башындай, муштумдай, 1 сабам жүн, бир боо чөп.

Салмак бирдиктери: кап, куржун, бир өгүз көтөргөн жүк, араба, көтөрмө.

Убакыт бирдиктери: бир чай кайнам, эт бышым, аркан бою, күн, ай, жума, жыл, кылым.

2-окуучу: Кезекти табышмактарга берсек.

1. Белибизди кыл чылбыр менен бууганбыз.

• Бирибиз тоодо, бирибиз чөлдө,

Ошентип оокат кылганбыз.

Жооп: Боз үй жана анын бөлүктөрү.

2. Кыркырак акем өлөм дейт,

Кырк уулу кырк жагынан жөлөйм дейт.

Жооп: уук, түндүк.

3. Жетимиш кемпир жер тиштейт.

Жооп: кереге.

4. Аягы алтымыш,

Колу жетимиш.

Тулкусу бир,

Бети миң.

Муну табат ким?

Жооп: Дарак.

Бир түймөктө миң ийне,

Сага тийбейт сен тийбе.

Жооп: кирпич.

Үч жигит сайрап барат даңгыр жолдо,

Беш жигит айдап барат оңго-солго. Бул эмне?

Жооп: комуз.

Хор ырдалат: Убакыт куштай зымырап,

Кетүүгө достор болду убак.

Ак жол каалап баарыңа,

Аткаруучулар биз кайтсак.

Кош болгун курбум жеткинчек,

Билимди алгын тереңдәп.

Пайдасын көрүп турмуштан,

Кеменгер болгун келечек.

«Боз үйдөгү геометрия» деген кластер түзөбүз.

Жыйынтыктоо:

Мугалим: Демек балдар боз үйдө негизги геометриялык фигуралардын баары бар экен. Ошондуктан аны менен сыймыктана жүрөлү.

Мөөнөтү: 15.03.21	Предмети: Кыргыз тили	Классы: 6-б класс	Бекитилди
--------------------------	------------------------------	--------------------------	------------------

Программанын бөлүгү: Морфология.

Сабактын темасы: Сан атооч сөз түркүмүн кайталоо.

Грамматика: Уңгу жана сөз жасоочу, сөз өзгөртүүчү мүчөлөр, сөз айкаштары, сүйлөм мүчөлөрү.

Максаттары:	Коюлган максаттан күтүлүүчү натыйжалардын көрсөткүчтөрү (индикатору)
<ol style="list-style-type: none"> Билим берүүчүлүк: Окуучулар сан атооч боюнча алган билимдерин бышыкташат. Өнүктүрүүчүлүк: Жеке жана топтордо иштөө, долбоор түзүү, жактоо, салыштыруу, өз оюн туура, эркин айтуу көндүмдөрүн өнүктүрүшөт. Тарбия берүүчүлүк: Жакшы мамиледе болуу, жардамдашуу, көмөктөшүү жана бири – бирин сыйлоого багыт алышат. 	<p>Окуучулар берилген көнүгүүлөрдү туура аткара алышса;</p> <p>Сан атоочторду туура талдап, далилдей алышса, долбоорлор менен иштей алышса;</p> <p>Топтордо бирдиктүү, ынтымактуу, убакытты туура пайдалануу менен иштей алышса.</p>

Убакыт: 45 мүнөт.

Сабактын тиби: Алган билимдерин кайталоо, жалпылоо жана системалаштыруу.

Сабактын формасы: Аралаш сабак

Сабакта колдонулган интерактивдүү окутуунун ыкмалары: “Акыл - эске чабуул”, таблица, ПТМТ, Вендин диаграммасы, фишбоун балыгы, акроыр, дидактикалык материалдар, сөзгө түшүндүрмө, баалоо таблицасы .

Сабактын жабдылышы: интерактивдүү доска, фишбоун балыгынын схемасы, ПТМТ үлгүсү, сан атоочко мүнөздөмө берүү таблицасы, таратмалар, керектүү окуу куралдары (маркер, ватман, скотч ж.б.)

Сабакта шыктандыруучу окутуучу чөйрөсүн түзүү:

Психологиялык чөйрө: жылмаюу тууралуу видеожүгүртмө, ар бир окуучунун сабакка болгон маанайын көзөмөлдөө, пассивдүү окуучуларга көңүл бөлүү, шыктандыруу.

Физикалык чөйрө: окуучулар топтордо иштөөдө ыңгайлуу жайгашуусу, музыкалык тыным (“Кара жорго” бийи).

Академиялык чөйрө: уюштуруу, мугалим менен окуучунун ишмердиги (интеллектуалдык денгээли), кайтарым байланыш, баалоо техникасы.

Сабактын этаптары	Убак-тысы	Мугалимдин иш -аракети	Окуучунун иш - аракети	Негизги (түйүндүү) - НК Предметтик компетенттүүлүк - ПК	Б.Блумдун таксономиясы; Г.Гарнердин теориясы: калыптандыруучу баалоо техникалары
Уюштуруу / мотивация Топторго бөлүштүрүү	2 мүн.	Саламатсыңарбы балдар! Бүгүн өзгөчө сабак, анткени биздин сабакта коноктор отурат, саламдашып коёлу. Эми балдар, колуңарда ар түрдүү түстөгү кагаздар турат, ошол түстөр боюнча топторго бөлүнөбүз. Балдар мен ар дайым сабактын башында силерден жылмайып коюуну өтүнүп келем, азыр жылмаюунун касиети тууралуу видеожүгүртмөдөн үзүндү көрөлү.	Окуучулар колдорундагы гүл желекчелерин элестеткен кагаздардын түстөрү боюнча парталарга жайгашышат. Жылмаюу тууралуу видеотасмадан үзүндү көрүшөт, аягында бири – бирине карап жылмаюу тартуулашат.	НК2	Мейкиндик
Окуучулардын билимин актуалдаштыруу	3мүн.	1.Балдар, биз маани берүүчү сөз түркүмдөрү тууралуу алган билимдерибиз бар, биз дээрлик сөз түркүмдөрүн жакшы айырмалап	1.Окуучулар слайддагы төрт сүрөттү бириктиргенде түшүндүргөн маанисин табуу менен кайсы сөз	НК1 ПК 1	“Бир сөз менен жалпылоо” Билүү. Түшүнүү Колдонуу

		тааный алабыз. Келгиле азыр “Төрт сүрөттөн бир сөз” оюнун ойнойлу. Ал үчүн силер бул төрт сүрөттүн маанисин бириктирип кайсы сөз түркүмү экендигин аныкташыңар керек.	түркүмү экендигин аныкташат.		
Сабактын темасы, максаты жана күтүлүүчү натыйжалары менен тааныштырып, талкуулоо	2мүн	<p>1.Анда балдар, бүгүнкү сабактын темасын окуп койгула.</p> <p>2. Биз бүгүнкү сабакта сан атооч боюнча алган билимдерибизди бышыктайбыз. Сан атоочтун түрлөрүн айырмалай алуу, талдай алуу, кебибизде туура колдоно алуу билимдерибизди андан ары өнүктүрөбүз. Жакшы мамиледе болуу, жардамдашуу, көмөктөшүү, көпчүлүк менен бирге иш алып баруу көндүмдөрүбүздү калыптандырабыз.</p> <p>Бул максаттарды ишке ашыруу үчүн эмне кылышыбыз керек балдар?</p>	<p>Окуучулар сабактын темасын үн чыгарып окушат.</p> <p>2. Бул максаттарды ишке ашыруу үчүн алган билимдерибизди колдонуу менен ар кандай көнүгүү, талдоолор менен активдүү иштөө,</p> <p>топтордо иштөөдө бири-бири менен макулдашуу, бири – бирибизге көмөктөшүү, жардамдашуу менен бири – биринин сунуш – пикирлерин баалап, ынтымактуу , билгерикте көнүгүүлөдү аткаруу керек экендигин түшүнүшөт.</p>	НК2 НК3 ПК2, ПК3	Түшүнүү. Колдонуу Талдоо Баалоо
	5мүн	<p>1.Балдар, биздин бүгүнкү сабактын рубрикасы “Кеп куржун”. Эмесе ар бир топтон бирден өкүл келип бул куржундан тапшырмаларды алгыла</p>	<p>Куржундун эки көзүндө кийизден жасалган баштыкчаны алышат да анын ичиндеги тапшырманы топто (сан атооч катышкан</p>		

			фразеологизм сөздөр, малкал – ылакаптар, жаңылмач, табышмактар) боюнча иштешет.		
	8 мүн.	II. Билим кутусу 1-топ: Сүйлөмдөгү сөз түркүмдөрүн аныктагыла; 2-топ: Сүйлөмдөгү сөздөрдү уңгу, мүчөгө ажыраткыла, кайсы мүчөлөрдөн тургандыгын белгилеп, далилдегиле; 3-топ: Сүйлөм мүчөлөрү боюнча талдагыла; 4-топ: Сөз айкаштарын аныктагыла	Ар бир топто берилген сүйлөмдөргө талдоолорду жүргүзүшөт жана презентациялашат.		
	1 мүн.	III. Музыкалык тыным. Балдар, абдан жакшы эмгектенип жатасыңар, азаматсыңар. Азыр бир аз эс алып алалы ээ, анда “Кара жорго” бийин бийлейли	Окуучулар “Кара жорго” бийи аркылуу денеге көнүгүү жасашат.		
	10	IV. Бийиктикке бирге... рубрикасы. (топтордо долбоор менен иштөө) 1-топ: сан атооч сөзгө таблица аркылуу мүнөздөмө берет 2-топ: балык скелети аркылуу сан атооч боюнча билимдерин толтурат. 3-топ: Вендин диаграммасы менен иштейт. (сан атооч жана сан атооч)	Ар бир топ өздөрүнө берилген, таблица, диаграмма менен иштешет, фишбоун балыгын толтурушат жана ПТМТ (ПОПС формула) түзүшөт.		
Сабакты жыйынтыктоо/ кайтарым байланыш	5 мүн.	VI. Тест менен иштөө	Окуучулар экрандан чыккан тесттин вариантын	НК1, НК3 ПК1, ПК2	Колдонуу. Баалоо.

			<p>гана жазат, жообу чыкканда туура болсо - + , туура эмес болсо – (алуу) белгисин коюшат. Тест бүткөндөн кийин канча кошуу белгиси бар экенин санап суммасын аягына жазат.</p>		
	5мүн	<p>VI.Балдар алдыңарда схема турат азыр ушул таблица боюча өзүңөрдү баалагыла. Баалоо кагазы аркылуу өзүн -өзү баалоо.</p>	<p>Окуучулар баалоо кагазы аркылуу өздөрүнүн баасын аныкташат.</p>	<p>НК3 НК2</p>	<p>Баалоо</p>
	3мүн	<p>VI. Рефлексия. Балдар, азыр силерге сабактын башында берилген гүл желекчелерине сабакка болгон маанайыңарды тарткыла да бул кагаздын тиешелүү жерине чаптагыла, байкагыла балдар, булут жерде өсүп, гүлдөр асманда каалгып калбасын.</p>	<p>Окуучулар, сабактын башында берилген гүл желекчелерине маанайыңарды билдирген быйтыкчанын сүрөттөрүн тартып, доскадагы жаратылышты кооздоо ватманынын тиешелүү жерине жайгаштырышат. Натыйжада бош турган ватманда кооз гүлдөр, жайнап турган күн, каалгып учкан булуттар пайда болот.</p>	<p>НК-2</p>	<p>Баалоо</p>
<p>Үйгө тапшырма берүү</p>	1мүн	<p>Балдар, азыр биз акроырды кантип түзүү керек экендигин билип алалы. Акроыр кандай болорун мен сын атооч боюнча телесабактагы</p>	<p>Үй тапшырманы чыгармачылык менен аткарып келишет.</p>	<p>НК2, НК3</p>	<p>Чыгармачылык</p>

		<p>түшүндүрмөнү көрүү менен эске салгыла. “ютуб” порталынан телесабактагы көрсөтүлгөн акро ыр түзүү боюнча түшүндүрмө көрсөтүлөт.</p> <p>Эми балдар үйдөн “Нооруз” темасында сан атоочторду катыштырып, чыгармачылык менен тапшырма аткарып келгиле.</p> <p>М, акроыр түзгүлө, текст түзсөңөр болот, сүрөт ж.б.</p>			
--	--	---	--	--	--